

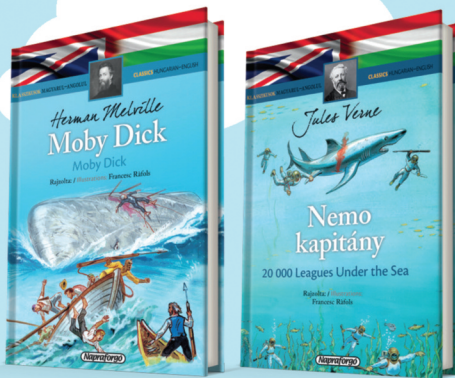
*BENYÁK ZOLTÁN
olykor vérfagyasztóbb,
mint Stephen King,
máskor merészebben mesél,
mint Neil Gaiman*

**Interjú Benyák Zoltánnal
lapunk 15. oldalán**

AZ UTOLSÓ EMBERIG

BENYÁK ZOLTÁN

Klasszikusok magyarul-angolul

1290 Ft
135 × 200 mm
72 oldal

A sorozat további tagjait
keresd a Napraforgó
Könyvkiadónál!

Keressd meg!

1790 Ft
235 × 290 mm
32 oldal

A sorozat további tagjait
keresd a Napraforgó
Könyvkiadónál!

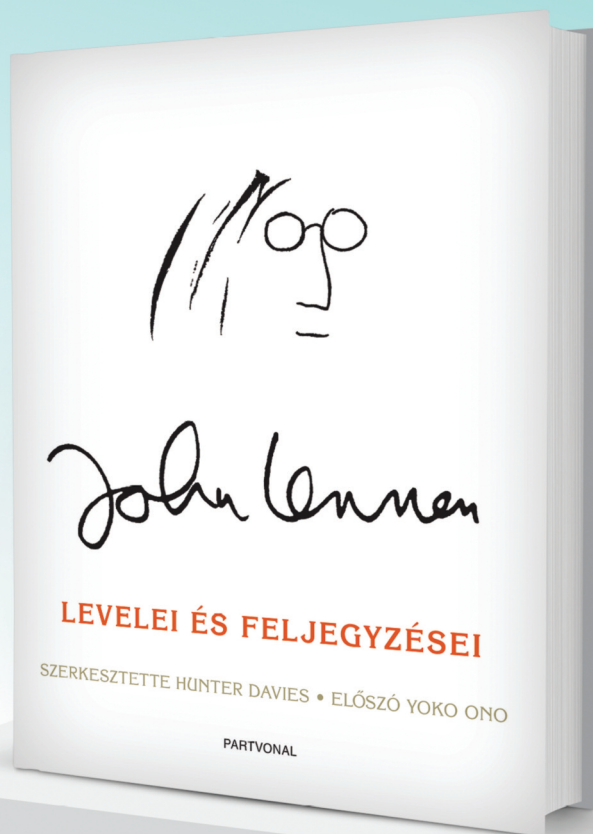

napraforgó

1047 Budapest, Baross u. 91–95. • Telefon: (06-1) 272 1313 • Fax: (06-1) 272 1312 • E-mail: napraforgo@napraforgokiado.hu • www.napraforgokiado.hu

Hunter Davies: John Lennon levelei és feljegyzései

Hunter Davies, az egyetlen autorizált Beatles-biográfia szerzője fáradságos munkával egybegyűjtötte a legformabontóbb Beatle leveleit, feljegyzéseit és az azokat kísérő rajzokat, amelyeket a gyűjtőkön kívül John Lennon özvegye, Yoko Ono bocsátott a rendelkezésére. A levelet Davies értő kommentárja kíséri, elmesélve minden egyes levél keletkezési történetét: milyen életszakaszokban született az üzenet, ki volt a címzett és milyen életeseemény kapcsolódik hozzá. A több mint 300 levél kirajzolja Lennon teljes életútját: a tízévesen nagynénjének címzett köszönőlevélről az utolsó autogramig, amelyet életének utolsó napján, 1980 december 8-án adott, közvetlenül azelőtt, hogy a merénylet golyója kioltotta volna az életét. Negyvenéves volt ekkor.

A tartalomról

- 4 **89. Ünnepi Könyvhét és 17. Gyermekkönyvnapok**
Könyvújdonságok

- 6 **Reményi József Tamás könyvajánlója**
A közös történet

A költő a magukra hagyott sorsok nyomozó riportere volt s maradt bármely párhuzamos megszólalásaiban is. Személyes, családi emlékeiben, műfordításainak műhelynaplóiban, a Közép-Európa közelmúltját faggató beszélgetéseiben.

ÚJ KÖNYVPIAC

Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

Felelős kiadó: Lafferton Kálmán

Kiadja: Lafferton és Társa Kft.

Szerkesztőség:

1043 Budapest, Bocskai u. 26.

Tel.: 210-9933, 210-9934, Fax: 210-9935

E-mail: ujkonyvpiac@ujkonyvpiac.hu

Honlap: www.ujkonyvpiac.hu

HU ISSN 1215-5551

- 8 **Háy Jánost Koncz Tamás kérdezi**
Kötéltánc a háborúban

A keleti költészetek általában szótagszámlálók, így a vietnami is, de Truong nem követett egyetlen hagyományos vietnami versformát sem. Mondhatnánk, ezek ritmizáló szabadversek voltak.

- 10 **Bordás Győző könyvajánlója**
Palicsi bédekker
- Már e nevekből is kiténik, hogy valójában egy sajátos kalandregényt (is) olvasunk, amelyben rengeteg a tolnaiasan komponált mese, de ugyanakkor számos önéletrajzi esemény elevenedik meg.

- 12 **Interjú Boka Lászlóval, az OSZK tudományos igazgatójával**
Felívelő pályán

Hangsúlyosan az ezredfordulótól kezdtünk könyvek tudatos kiadásával foglalkozni. Az akkori főigazgató Monok István kezdeményezte, hogy a nagy hazai professzionális kiadókkal összefogva jelentessünk meg anyagokat.

- 16 **Tótor János könyvajánlója**
Rákosi és Kádár mozija
- A politbüro kiválasztott káderek Kádárral és feleségével az élen 24 év alatt 892, döntő többségében amerikai és nyugat-európai filmet néztek meg. Egyebek mellett a James Bond-széria négy darabját.

89. Ünnepi Könyvhét és 17. Gyermekkönyvnapok
2018. június 7–11.

89. Ünnepi és a 17. Gyermek újdon

AB ART KIADÓ

Halmosi Sándor: *Lao Ce szenvedélye;*
Péter Erika: *A főnixmadár dala; Saitos Lajos legszebb versei*

AB OVO KIADÓ

Litvai Nelli: *Kötenger*

ANGOLSULI KÖNYVKIADÓ

Németh Ervin: *Havas fák közé szőtt életed*
ANTOLÓGIA KIADÓ

Páskándi Géza: *Szín-játékok 1964-1987;*
Petrik Béla: „*Engem csak a vers véd*”;
Szalay Károly: *A sátnizált Horthy*

APOSZTRÓF KIADÓ

Szó-kincs 2018; Császi Zsüliet: *Bárány-felhők közt libabőr*

ATHENAEUM KIADÓ

Benyák Zoltán: *Az utolsó emberig; Bíró Szabolcs:* *Anjouk – V. rész*

ATLANTIC PRESS KIADÓ

Cserhalmi Dániel: *Csengőfrász;*
Dánielné Lengyel Laura: *A boldogság útja; Orczy Emma bárónő:* *A Vörös Pimpernel; Dézsi Desirée:* *Így szeress;*
Iván Katalin: *Kuriózumok könyve*

BALASSI KIADÓ

Bogáti Fazakas Miklós *Históriás énekei 1575-1598; Boka László:* *Peremek és középpontok; Katona József:* *Jerúsálem pusztulása; Három körösztvény leány; Ortutay Gyula* *zoborvidéki folklórgyűjtése*

BOOKLINE KÖNYVEK

Fodor Marcsi – Neszet Adrienn: *50 elszánt magyar nő*

BUDAPESTI EGYETEMI ATLÉTIKAI CLUB

Dávid Sándor – Dobor Dezső – dr. Prokopp László: *A Prokopp*

CERKABELLA KIADÓ

Macskamuzsika; Mészöly Ágnes: *Dalmorka, a hobbitvarázsló*

CICERÓ KÖNYVSTÚDIÓ

Papp Dóra: *Bolyongó;*

CORVINA KIADÓ

D. Magyar Imre: *Párizs; Lukács András:* *Róma; Cserhalmi Imre:* *Törlesztés; Medgyes Péter:* *Világgá mentem*

CZSIMON KÖNYVEK

Czakó Gábor: *Nyelvünk aranyágya*

CSIMOTA KIADÓ

Előtte, mögötte – Hol?; Reggel, délben, este – Napszakok

EURÓPA KÖNYVKIADÓ

Háy János – TRƯƠNG ĐĂNG DUNG:

Képzelt Emlékek Csepelyi Adrienn: Belemenés; Barna Imre: Pont fordítva; A boldogság: feladat

FEKETE SAS KIADÓ

Keszthelyi Rezső: *Magányt ragyogni; Kóka Rozália:* *Egy asszony két vétkecskéje*

FIATAL ÍRÓK SZÖVETSÉGE

Csombor Rita: *Smink nélkül; Szolcsányi Ákos:* *Semmi meglepő vagy fontos; Antal Andrea:* *Nem; Fitos Adrián:* *Készülődés; Szabó R. Ádám:* *Rozsés kalandjai; Szil Ágnes:* *Életünk legszebb napja; Korpa Tamás – Pataki Viktor – Porció Veronika:* *A magyar falu poétikái; Szarvas Melinda:* *Tükörterem flamin-góknak;*

FORUM KÖNYVKIADÓ

Szegedi-Szabó Béla: *Balzsam; Sinkovits Péter:* *Verkli; Losonczi Alpár:* *A hatalom (nélküliség) horizontja*

FRÍG KIADÓ

Mandics György – Záhonyi András: *Tatárlaka és Tordos üzenete; Faragó Imre:* *Helynévrégészet 2.*

GABO KIADÓ

Lőrinczy Judit: *Elveszett Gondvána*

GONDOLAT KIADÓ

Ferenc Győző: *Ma reggel eltűnt a világ; Tornai József:* *Sár lesz a gyémánt; Tóth László:* *Wittgenstein szövegíróje; Bendl Vera:* *A másik férfi; Tornai Szabolcs:* „*Hol a bőbitád?*”; **Fedinec Csilla – Szarka László – Vizi Balázs:** *Etnikai pártok Kelet-közép-Európában, 1989-2014; Frank Tibor:* *Britannia vonzásában; Történelmi útvesztők; Acél Zsolt:* *A látható könyvtár; Hoppál Mihály:* *Kis magyar népraiz; Lichter Péter:* *Utazás a lehetetlenbe*

GONDOLAT – MAGYARORSZÁG

FELFEDEZÉSE ALAPÍTVÁNY

A magyar szociográfia útkeresése; Szociográfia – Kárpát-medencei körkép

HARMAT KIADÓ

Orsolics Zénó: *Flash-back*

HELIKON KIADÓ

Benedek Szabolcs: *Kádár hét napja; Tamási Áron:* *Világló éjszaka; Karikó Éva:* *Ki a szívét osztja szét; Márai Sándor:* *A teljes napló 1982-1989; Ackermann Sándor:* *Putyin játéka; Romsics Ignác:* *Erdély elvesztése; A legszebb élet, amit magamnak el tudtam képzelni*

HÉT KRAJČÁR KIADÓ

Fehér Bence: *Bölcsnek, bolondnak dolga; Székely Dezső:* *Csillagok udvarában; Elmer István:* *Sodronyok – Örlőkő*

HOLNAP

L'amour; Sajdik Ferenc: *Hát (m)ilyenek a madarak? És a halak?*

HUNGAROVOK KIADÓ

Jóna Dávid: *Jóféle csönd; Kaiser László:* *Vándorok, vérebek, angyalok; Saitos Lajos:* *A tizenegyedik parancsolat; Ballai László:* *Bottyán János szabadságharca; Bistey András:* *Jász dekameron; „Gazdagabb voltam, mint hinni bármikor is adatott”; Madarász Imre:* „*A szabad ember példaképe*”; **Rónay László:** *Közlétekek Szabó Dezsőhöz*

INTERMIX KIADÓ

Finta Éva: *A tékozlás genezise; Ortutay Péter:* *Apaga Satanas; Viszontlátás II.; Dupka György:* *A nagy háború emlékezete Kárpátalján 1914-2018*

ÍRÓK ALAPÍTVÁNYA - SZÉPHALOM KÖNYVMŰHELY

Baán Tibor: *Összeáll a kép; Báger Gusztáv:* *Napharang; Czilli Aranka Ágota:* *Nyitott ablakok; Loschitz Ferenc:* *Az elmozdítás tilalma; Rigó József:* *Akácles*

JAFFA KIADÓ

Rutai Gábor KöltőMATA: *Fent bedobod, lent kipotyog; Pálfi Norbert:* *Noé bandája; Szabó Magda:* *Nekem a titok kell; Kalas Györgyi:* *Magyar tengeri gasztrokönyv; Ablonczy Balázs:* *A miniszterelnök élete és halála alc: Teleki Pál (1879-1941); Pető Andrea:* *Elmondani az elmondhatatlant; Balatoni József (Jocó bácsi):* *Osztályharc*

JELENKOR KIADÓ

Babiczky Tibor: *Félbehagyott költemények; Bartók Imre:* *Jerikó épül; Mészöly Miklós:* *Vadvizek; Térey János:* *Káli holtak; Tolnai Ottó:* *Szeméremékszerek*
JÓZSEF ATTILA KÖR – MAGVETŐ KIADÓ

Németh Bálint: *A hangyák élete; Simon Bettina:* *Strand; Szeles Judit:* *Szextáns; Baróthy Zoltán:* *Az Amcsalat hegység tiszta levegője*
K. U. K.

Köves József: *Bambi, Közért, kupleráj; Selmeczi Mari:* *A színésznő démonai; Királyhegyi Pál:* *Kinyomozom a szemüvegemet;*

KALLIGRAM KIADÓ

Csobánka Zsuzsa Emese: *Szépen ölni; Gergely Ágnes:* *A szomjúság ára; Kálmán Gábor:* *Janega Kornél szép élete; Márton László:* *Két obelisz; Mezei Márk:* *Utolsó szombat; Papp-Zakor Ilka:* *Az utolsó állatkert; Szántó Péter:* *A főhős meghal a végén; Bán Zoltán András:* *Betűtészta; Bibó István:* *Összegyűjtött írásai 2.; Szalay Erzsébet:* *Hatalom és értelmiség a globális térben; Zakariás Ildikó:* *Jótekonny Nemzet*

KATICA-KÖNYV-MŰHELY

Bábel Antónia: *Babmanó és Borsötündér; Bacsa Katie:* *Így leszünk mi szupercsajok; Holden Rose (Kovács Attila):* *Piros és Bodó; Lénárt Krisztina:* *Offline; Szondy Zsuzsanna:* *A bölcs herceg*

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI TÖRTÉNE-LEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÉRT KÖZALAPÍTVÁNY

Hadifogfoly voltam Szibériában; Markó György: *A pesti Rambo;*

KOLIBRI KIADÓ

M. Kácsor Zoltán: *Sárkánytörvény;*

KORTÁRS KIADÓ

Alexa Károly: *Koldusállás; Tárnok Zoltán:* *Nehéz dió olcsó áron; Tokaji Erzsébet – Szádeczky-Kardoss Zsófia:* *Szabó Zoltán; Sárközi Máttyás:* *Láda-fiatörténelem; Báltaszéki Lajos:* *Fővárosi zsánerképek*

KOSSUTH KIADÓ

Fetykó Judit: *Berti; Bóta Gábor:* *Gálvölgyi János; Ferenczi Borbála:* *Sors-húzó; László Ágnes:* *Értéktörémtők 2018; Nagy György:* *Magyarország apróbetűs története 2.; Arany János és Petőfi Sándor levelezése; Ormos Mária:* *Gondolatok az ember történetéről; Dénes Tamás – Lakat T. Károly:* *Régi csibészek; Muszatics Péter:* *Bécs, Budapest, Hollywood; Zóka Gyula:* *A Balaton-felvidék*

KÖNYVMOLYKÉPZŐ

Csukás István: *Pom Pom legújabb meséi*
KRÁTER MŰHELY EGYESÜLET
Csontos Márta: *Látószögek; Véssey Ede:* *Közel az éghez*

Könyvhét könyvnapok ságai

KRITERION KÖNYVKIADÓ

101 vers és ének a moldvai magyarokról; Memóriapróba; **Deé Nagy Anikó:** Báró hadadi Wesselényi Kata, a hitben élő református asszony

LASKAI OSVÁT BT.

Kőrösy László emlékkönyv

LAZI KIADÓ

Benkő László: Káosz és rend I.; **Nemere István:** Kuruc világ II.; **Hodász András:** Praliné a léleknek

LECTOR KIADÓ

Gyukics Gábor: Végigtapint; **Demény Péter:** A kíméletlen látás

LEXICA KIADÓ

Ézsias Erzsébet: A megismerés határai

LIBRI KÖNYVKIADÓ

Horváth Benji: A Dicsőséges Európa

MAGVETŐ KIADÓ

Körkép 2018; Szép versek 2018; **Marno János:** Szereposztás; **Rakovszky Zsuzsa:** Történesek; **Takács Zsuzsa:** A Vak Remény; **Bán Zsófia:** Lehet lélegezni; **Garaczi László:** Hasítás; **Krusovszky Dénes:** Akik már nem leszünk sosem; **Mán-Várhegyi Réka:** Mágneshegy; **Milbacher Róbert:** Léleknyavalyák; **Sándor Iván:** A hetedik nap; **Szilasi László:** Luther kutyái; **Szív Ernő (Darvasi László):** Meghívás a Rienzi Mariska Szabadidő Klubba; **Szvoren Edina:** Verseim

MAGYAR NAPLÓ

Végh Attila: A víz arca; **Ferdinandy György:** Fájó holnapok; **Iancu Laura:** Gerlice; **Király Farkas:** Sortűz; **Kontra Ferenc:** Az álom hídja; **Mezey Katalin:** Élő film

MANÓ KÖNYVEK

Bogáti Péter: Az ágasvári csata; **Csapody Kinga:** Hiányzol; **Csapody Kinga:** Utazik a család – Irány Esztergom!; **Farkas Nóra:** Összeköt a szeretet; **Ruff Orsolya:** A zöld macska titka

MEDICINA KIADÓ

Gaál Csaba: Hogyan adjunk elő...; **Dr. Regőczy Tamás – Dr. Nagy Csaba:** Hurrikánnapló; **Szilágyi József:** Kórházi dekameron; **L. Murányi László:** A depresszió béklyójában

MENŐ KÖNYVEK

Erdős Zsuzsanna: Még sincs vége; **Király Anikó:** Strand, pupucs, szerelem; **Mészöly Ágnes:** Vágod?

MENTOR KÖNYVEK

Vári Attila: Fénylő magnóliák; **Káli István:** Bizony, csoda!; **Banner Zoltán:** Bardócz Lajos; **Fodor Sándor:** Fülöpke beszámoló

MÉRY RATIO KIADÓ

Bereznay András: A cigányság történetének atlasza; **Jankovics Marcell – Méry Gábor:** Kakaslomonic Szent Katalin-temploma

MINERVA – INTERMÉDIA '90

Pelle János: Lelkek iránytűje
MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA KIADÓ

Talán mindenütt voltam; **Cs. Szabó László:** Hazajáró lélek; **Jánosi Zoltán:** Oláh János; **Galántai Csaba:** A művészi létezés mestere; **Götz Eszter:** Zalaváry Lajos

MÓRA KIADÓ

2050; **Békés Márta:** Imbolgyó iskolabolygó; **Bende Nelly:** Papírfül kapitány; **Kiss Judit Ágnes – Mesterházi Mónika – Miklya Luzsányi Mónika – Molnár Krisztina Rita – Szabó T. Anna – Tóth Krisztina:** Magyar mesék lázadó lányoknak

MŰLT ÉS JÖVŐ KIADÓ

Heller Ágnes: Olvasónapló VI.; **Kőbányai János:** Izrael az új népvándorlás korában; **Kőbányai János:** Vonások és (szín)választások a Magyarországi-villamoson; **Vajda Mihály:** Emlékezet, Idegenség

NAP KIADÓ

Dallos Szilvia: Akvárium; **Pusztay János:** Szabáriától Szibériáig; **Szörényi László:** Toldi uram dereka; **Gróh Gáspár:** Neorotikus nemzetudat?; **Vásáry Tamás:** A zenén túl..

NAPHEGY KIADÓ

Egri Mónika: Állati illemtan; **Halász Margit:** Jómadarak pácban; **Kertész Edina:** A lány, aki orvos akart lenni; **Tamás Zsuzsa:** Kicsi Mimi és a nagy fagyünnep

NAPKÚT KIADÓ

Gion Nándor; Örkény István;

NAPVILÁG KIADÓ

Régi és új világ határán; Kiss Viktor: Ideológia, kritika, posztmarxizmus a baloldal új korszaka felé; **Perényi Roland:** A nyomor felfedezése

NORAN LIBRO KIADÓ

Horváth Péter: Getnó; **Huszádik századi magyar elbeszélők; Giorgio Pressburger (Pressburger György):** Trieszti történetek; **Rátai János:** Állati múlt, angyali üzenet; **Az Ungvári; Féja Géza:** A régi Budapest; **Sausic Attila:** Kalandozás a szexualitásban; **Kovács Ágnes:** Hajlított kalap; **Borgos Anna:** Holnaplányok; **A szabadkőműveltség titkok nélkül**

PARK KIADÓ

Lugosi Viktória: Vándorhomár

PÉTER-PÁL KÖNYVKIADÓ

Váradai Péter Pál – Lówey Lilla: Kemény János – A marosvécsi mecénás;

PONT KIADÓ

Kozma Tamás: Mit kever itt hős számra; **Magén István:** Emberhalászat; **Szávai Géza:** Isten után szabadon; **Albert Gábor:** Csak a lélek ismeri; **Bárdos József:** A klasszikus tündérmesék korszerűsége; **Gáspárik Attila:** Teátrális világ(unk)?; **Az eltévedt méh, avagy föllentők vetélkedése; Szávai Géza:** A Zöld Sivataq völgénye (hangoskönyv)

POZSONYI PAGONY

Berg Judit: Maszat úrhajózik; **Gévai Csilla:** Amíg megváltjuk a világot; **Horváth Ildi:** Irány Észak!; **Kiss Noémi:** Lámpaoltó Pöttyös néni; **Marék Veronika:** A bohóc és a kismajom; **Marék Veronika:** Boribon pancsol

PRAE.HU

Nyerges Gábor Ádám: Berendezkedés; **Turbuly Lilla:** Alkonykapcsoló; **Mészöly Ágnes:** Rókabérc, haláltúra

PÜSKI KIADÓ

Döbrentei Kornél: A harapófogó öblében; **Kégl Ildikó:** Életszag; **Turcsányi Ervin:** Az örvény visszaneéz; **Zsámboki János:** Veszedelmes utakon; **Miska János:** Verőfény az esőben

RÁCIÓ KIADÓ

Imre Zoltán: Az idegen színpadra állításai; **Média- és kultúratudomány; Dénes Iván Zoltán:** Kitérés a kánonból

REAKCIÓ KIADÓ

Tolnai Lajos: Új föld, új szerencse

SCOLAR KIADÓ

Uri Asaf: A rózsza türelme; **Földvári-Oláh Csaba:** Centrál; **Gerlóczy Márton:** Nézd csak, itt egy japán!; **Juhász Tibor:** Salgó blues; **Juhász Előd:** Zeneközélen 5.; **Verebes István:** Tólig

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

Apostoli atyák; Haraszti György – Kövér György – Romsics Ignác – Kovács András – Botos János: A magyarországi zsidóság története; **Rokay Zoltán:** Filozófiatörténet I-III.; **Szabó Ferenc:** Reformáció és katolikus megújulás

SZERZŐI KIADÁS

Lehoczki Károly: Létem; **Glatt Gábor:** VB döntő postázva

SZÓFIA KIADÓ

Fazekas István: Őrjárat közben

TILOS AZ Á

Budapest Off; Dániel András: A nyúl formájú kutya; **Gimesi Dóra – Jeli Viktória – Tasnádi István – Véczi Andrea:** Az ellopott időgép; **Szakács Eszter:** Babilon; **Weber Anikó:** Zuhanórepülés

TINTA KIADÓ

Ambrus Izabella: Fundi kirándulni megy **TISZATÁJ ALAPÍTVÁNY**

Kálnay Adél: Tündérhajszál; **Jenei Gyula:** Mindig más

TYPOTEX KIADÓ

Tillmann J. A.: Az eseményhorizonton túl

ÚJ KÖNYVBARÁT

Baranyi Ferenc: Tótágas

ÜVEGHEGY KIADÓ

Adamik Tamás: Carmina Rustica; **Véghelyi Balázs:** Üzenet érkezett; **Solti Gyöngyi:** Városi baromfiudvar; **Fazekas István:** A kovácsműhely; **Punk Mária:** Bocsond

VÁLTOZÓ VILÁG KIADÓ

Apeva 2018; Lukács Nikolett: Oscar Wilde

VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET

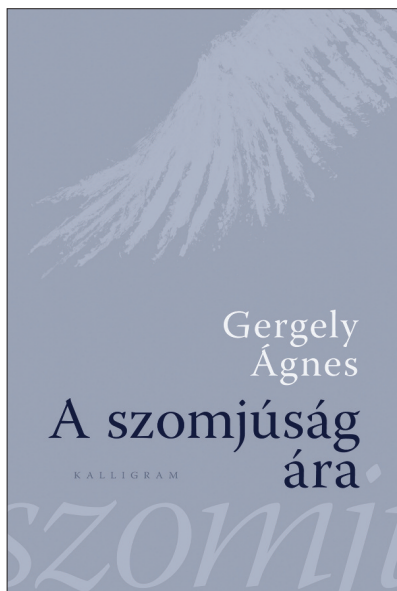
Féja Géza: Atyámfiai; **dr. Pénovázt Antal:** Pacsér; **Bicskei Zoltán:** A szív sorsa

ZETNA – BASILISCUS

Fenyvesi Ottó: Halott vajdaságiakat olvasva; **L. Móger Tímea:** Homo labilis; **Kovács Jolánka:** Rétesország meséi

ZETNA

Fehér Kálmán: Csókai breviárium; **Balázs Attila:** Szökés a bolhacirkuszból; **Szögi Csaba:** Kismadár a csontkretreben

Gergely Ágnes
A szomjúság ára. A tolmács; Őrizetlenek
Kalligram Kiadó, 2018, 280 oldal, 3500 Ft

A közös történet

Reményi József Tamás könyvajánlója

Őrizetlenül című versét nem hagyhatta ki „gyászdalainak” gyönyörű válogatásából (*Carmen lugubre*, 2005), sőt a kötet egyik ciklusát is ezzel jelölte Gergely Ágnes. A vers 1998-ban született, a szerző pályafutásának, addigi s azóta tovább teljesedő életművének kulcsszavára épül, a soha el nem számolható traumák, tragédiák áldozatait jellemző kifejezésre. A költő a magukra hagyott sorsok nyomozó riportere volt s maradt bármely párhuzamos megszólalásaiban is. Személyes, családi emlékeiben, műfordításainak műhelynaplóiban, a Közép-Európa közelmúltját faggató beszélgetéseiben, más régiók népeinek önvizsgálatát analizáló útiesszéiben – egyedülálló teljesítménye a dánok, svédek, norvégok háborús magatartásának körképe – és persze regényeiben, amelyek mind e földönfutó lelkiismeret tapasztalatait gyűjtik egybe, s emelik példázatos történetekké. Mi más lehetett az 1996 és '99 között írt

próza címe is: *Őrizetlenek*, amely most közös kötetben jelent meg egy harminc évvel korábban írt regényen, *A tolmács*-csal. Együvé rendeli őket a rendíthetetlen hajlam az emlékezésre mások helyett is.

*A tolmács*ot erős huzavona után csak 1973-ban adták ki, nevezzük így, cenzoriális jóindulattal – ez a szókapcsolat a Kádár-kor egyik groteszk emblémája lehet –, ugyanis férfi főhőse nem lehetett bolgár koncepció per meghurcoltja, lett belőle börtönviselt görög, a könyv „meg volt mentve”. Úgy tűnhetett, ez a változtatás nem érinti egy vereségre ítélt szerelem kettős alapmotívumát, azt, hogy a nő zsidóként, majd osztályidegenként, a férfi a török pogrom elől menekült örmények leszármazottjaként keresi a helyét a világban és *ragaszkodna* a hazájához, ahol él. Megbélyegzettek, de az eredeti kézirat szerint mindketten kétszerezsen azok, hiszen ők a lenézett, orosz birodalmi kelet-európaiak, akiknek

a kedvéért egy nyugati kolléga lassabban beszél az angolt... Ez a dupla bezártság, ez a szorítás gyöngült a megjelent könyvben, mégis rendjén van, hogy a szerző ma nem nyúlt hozzá, nem szakította ki az irodalomtörténetből, s hűsége még azzal az előnnyel is jár, hogy mára fölerősödött a műben az árvaságnak, a kiszolgáltatottságnak az a misztikus szuggesztíója, amely a későbbi *Őrizetlenek* sajátja.

A tolmácsnő e minőségében az országból ki-kiengedett hasznos robot, aki „egyébként” író, műfordító, de nézeteit, kultúráját jobb, ha otthon hagyja, amikor a rendszer megbízható alkalmazottjaként kell föllépnie. Kirekesztése bezzeg nem „marad otthon”, cipelnie kell magával a külügyi szolgálatos kádert, cipelnie az őt fájdalmas pillanatban ütésszerűen magára hagyó „díszmagyar” professzort („nekem semmi közöm magához”). És amerre jár, mindenütt kibeszéletlen komplexu-

sokkal találkozik, mindenütt a magáéira ismer, az elfojtásokba dermedt ír kutatótól az önfegyelmében vergődő japán fiatalemberig. Ez a világ-vízió ugyanakkor roppant tárgyiasan, kesernyés humorral jelenik meg egy magán- és közéletében egyaránt vergődő értelmiségi karakterében, aki pedig, úgy érzi, tolmácsként akár „madáruul és lóul is tud”. (E ponton tartozom egy önkorrekcióval: 1973-ban, legelső recenzióim egyikét írva a regényről, elismerő szavaimat „árnyalva” épp azt a szenvedés-víziót nem engedtem meg az epikának, amelyet pedig Pilinszky globális fájdalomában annyira szerettem.)

Az *Őrizetlenek*ben az egykori tolmács már függetlenebb személyiség, odahagyhatta a kulimunkát, de alkotó emberként továbbra is kisserű diktatúra alávetette. Tevékenységének dokumentumai között olvashatunk arról is, hogy korábbi regénye (azaz *A tolmács*) mennyivel elfogulatlanabb sikert aratott Svédországban... Ám e beszámolók körül, szédítő forgásban a könyvnek minden figurája, eseménye, drámai fordulata csupa képszerű elvonatkoztatás. Ismét egy beteljesületlen szerelem két, országhatárokkal és saját múltjuk kísérteteivel elrekesztett ember között, de még lázasabb útkereséssel a megsemmisülés és a túlélés válaszvonalán – azaz a természetes erkölcsi döntések irgalmatlanságában. Az emberpár felelősségére bízott, őket szüntelen küzdelemre készítő gyerek-szereplők mintha egy középkori haláltánc allegóriái volnának: egy süketségre kárhoztatott kislány, aki született költő, egy torz testű másik, aki páratlan zenei tehetség, s a harmadik

gyerek, aki fogyatékoságával öntudatlanul, *ártatlanul* hordozza a végzetet. Az irántuk érzett önfeláldozó szeretet az, amely az elviselhetetlenből ki- és átemel: „Jó éjszákát – mondta Carlos. – Az Isten ajándéka, hogy veletek lehettem, kislányaim.” S ugyancsak a férfi fogalmazza meg a szerző mindig kutatott és föllett tanulságát, amely oly ismerős az elhurcolt apa családtörténetében éppúgy, akár bárhol másutt, az átplántált otthontalanságban: „A közös történet a legnagyobb védelem.”

Az egyébként kockázatos elragadtatás Gergely Ágnes utóbbi regényében is *halál*pontosan fut minduntalan tárgyias képekbe. A latint lelkesen tanuló lányok beszélgetéséből idézek: „Detti a levegőbe dobta a törülközőt, mielőtt rászorította Daniela fülére: – Tudod, hogy érteni fogjuk az olaszt, a spanyolt, a franciát is? A zenei utasításokat a kottán?! – Tudom – mondta Daniela a törülköző mögül. – És a kórházi zárójelentést.”

Ez az ára a szomjúságnak, amellyel érdemes élni.

Kötéltánc a háborúban

Háy Jánossal Koncz Tamás beszélget

Minél kevesebb kulturális máz rakódik rá egy műre, annál közelebb áll hozzám – mondja Háy János költő, műfordító, akinek ezért tetszettek meg Truong Dang Dung vietnami költő tiszta, meditatív versei. Az egyszerűséget megőrizni viszont nem könnyű: a fordítóval Truong magyarul is kiadott kötetéről, a *Képzelt emlékekről* beszélgettünk.

Hogyan ismerted meg Truong Dang Dung költészetét, mi volt az, ami megragadott verseiben?

Teljesen véletlenül történt. Őry Csaba Hanoi nagyövet és a Balassi intézet keresett meg, hogy itt van ez a Vietnamban éppen sikeres költő, s elkészültek a nyersfordítások, meg tudnám csinálni. Elolvastam, s láttam van bennük finom érzelmesség és némi bölcsélet, s ha van, akkor majd valahogy megtalálom a fogást rajtuk. Szóval elvállaltam.

Kinek a fordításában olvastad először műveit?

Giap Van Chung, Magyarországon élő vietnami költő készítette a nyersfordításokat. Sajnos más nyelvű anyag nem állt rendelkezésre, holott az ilyenkor meg

szokta könnyíteni a munkát. Hála istennek, Giappal nagyon jól és rugalmasan tudtunk együttműködni.

Egy már kiadott kötet anyagát dolgoztátok fel, vagy a szerző eddigi munkáiból készítettetek válogatást?

A magyar kötet anyaga majdnem megegyezik Truong néhány éve kiadott eredeti kötetével, néhány új munkával bővült, szóval a magyar kötet mennyiségileg gazdagabb, mint a vietnami. Amúgy ez a gyűjtemény az irodalomtudósként is dolgozó alkotó szinte teljes életműve – Truong rendkívül keveset ír.

Truong Dang Dung itthon kevésbé ismert. Mennyire népszerű saját hazájában?

Azt hiszem, Vietnamban sem a költészet a legolvasottabb irodalom. Mindeneset-

re ez a kötet a legnagyobb szakmai díjat kapta meg, és rengeteg kritika jelent meg róla.

A költő jól tud magyarul – Magyarországon tanult, dolgozott a hetvenes-nyolcvanas években. Ő is segítette a kötet fordítása során?

Először csak a nyersfordítóval dolgoztam, Truong utána a majdnem kész anyagot kapta meg. Ezután számos helyen kért változtatásokat, ahol én egyszerűen félreértettem, vagy túl messzire transzponáltam az eredetitől a szöveget. Volt amiben egyetértettünk, volt, amikor mégis az én verzióm maradt, hisz akadnak olyan jelentésárnyalatok, amelyet magyarul még oly jól tudó külhoni sem vesz észre.

A végeredménynek viszont alapvetően örült, annak is, hogy a sajátjaiból magyar versek születtek. Végül is ez a cél, még akkor is, ha az ember szeretne megfelelni a kiinduló anyag elvárásainak. S még inkább örült, amikor a kész könyv a kezében volt. Kedves és figyelmes ember.

Mik voltak a munka szakmai és

értelmezési kihívásai? Bár Truong verseinek üzenete bármelyik közösségben érthető lenne, biztos voltak olyan motívumok, amik a magyar olvasó számára idegenül hatottak.

A versek kötődnek Vietnamhoz, de erős az európai kultúra hatása is, hisz Truong a szellemileg legérzékenyebb éveit Magyarországon töltötte. A leginkább vietnami számomra a háború fájdalomtörténete volt. Persze nekünk sem kell túl messzire menni áldozatok és pusztítások emlékeiért. Hozzá kell tennem, hogy gyerekkorom egyik legfontosabb világtörténete volt számomra a vietnami háború és az ellene tiltakozó mozgalmak. Valamelyest tudtam arról, hogy mi történt, de leginkább érzelmi ráhangolódás volt bennem. Ez most kapóra jött.

A képzelt emlékek versei egy lassú ritmusú, meditatív monológ fejezetei – mindig jelen van bennük az egyén és a természet viszonya, a magány, elmúlás szomorúsága. Mennyiben Truong és menyiben Háty hangja ez? Könnyű volt ráhangolódni a belső beszédformára?

Ez volt a legnehezebb, hogy rájőjjenek, miképpen működhetnek ezek a versek formailag. A keleti költészetek általában szótagszámúak, így a vietnami is, de Truong nem követett egyetlen hagyományos vietnami versformát sem. Mondhatnánk, ezek ritmizáló szabadversek voltak. Eltérően a magyartól a vietnami nyelv rövid szavakból áll, ez komoly különbség – gondolok itt a hosszú magyar szavakra és a szó eleji hangsúlyra, ráadásul a hazai költészet konzervatív, ragaszkodik a sokszor már idegesítően unalmas formákhoz, a dalhoz vagy a jambikus lejtéshez. Ezt is figyelembe kellett vennem, és persze azt, hogy én mit tudok formailag magaménak tekinteni. Így döntöttem a lazán

rímelő és ritmizáló szövegépítkezés mellett, ami sok saját versemre is jellemző.

Egy-egy életképben magyar költők hatását érzem a verseken, vagy legalábbis a fordításon: a Város a szemhátrón című versben „a szobában két párna egy ágyon”-sor Pilinszkyt idézi, a Hogy múlik, nem érzem-ről Petri fanyar humorú verse, a Megváltás hátulütői jut eszembe, felvillan Kemény István is. Hathatott Truongra a magyar líra?

A Pilinszky és a Petri-utalás az én játékom, de lehetőségem volt ezt választani, mert tartalmilag épp megfelelték. Mások szövegeinek beemelése, mint módszer egyébként soha nem érdekelt, de önkéntelenül is potyognak ki belőlünk idézetmorzsák és variációk. Legtöbbször popdalok morzsáit fedezem fel, mikor újraolvasok vagy véglegesítek egy-egy szöveget.

Truong művei olyan általános érvényű igazságokat közvetítenek, hogy csak egy hajszál választja el őket a közhelytől – de ezt a hajszálat sosem lépik át, miközben a legkomolyabb kérdéseket vetik fel: „A világ létezhet-e, ha az ember nem képes adni neki értelmet?” (Intelem) Fordítóként könnyű megőrizni ezt az egyszerűséget?

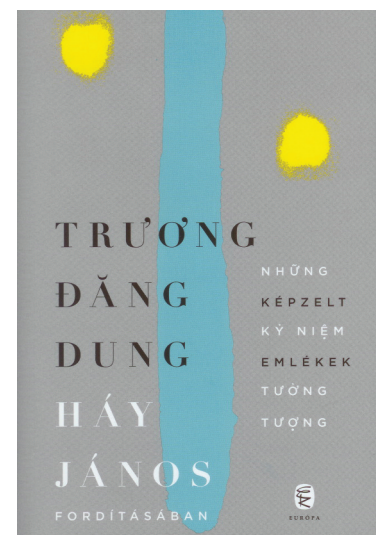
Nekem az egyszerűség nagyon imponált. A legautentikusabb költői helyzet számomra a népdalköltőé. Minél kevesebb kulturális kenőcs rakódik rá egy műre, nekem annál jobban bejön, s magam is abba az irányba szeretnék menni, ahol elemi szinten jelennek meg a dolgok – saját verseim a nyelv teljes lecsupaszításáig és az ember, mint biológiai lény feltérképezéséhez jutnak el. Truong ennél sokkal líraibb és érzelmesebb. Valaki azt mondta, hogy újra kiölt a szívem a fordítás során. Majd meglátjuk.

Melyik volt a legfontosabbnak érzett versed a kötetből?

A *Hogy múlik*, nem érzem. Talán ennek egy praktikus oka van, ez volt az első darab, amit megcsináltam, s itt éltem át annak az örömét, hogy menni fog a munka.

Truong arról ír, hogy a legintimebb kapcsolatokban is határok választanak el bennünket, „Minden kézfogásban ott van egy fal.” (Falak). Mennyire bonthatóak le a falak a fordítói munkával?

Én nem hiszek a kultúrák átjárhatatlanságában. Abban sem, hogy a másiktól való elkülönülésen túl ne lenne elemi vágy az egymásba oldódás. Nyilván ez a létezés egyik alapszorongása: meddig terjed bennem a másik, s a terjedése nem szünteti-e meg a személyiséget. Ezért aztán az ember örök libikókában van, hogy részévé is akar válni a másiknak, meg elmenekülni is tőle. A keleti emberekben egyébként kisebb az ego kiterjedése, sokkal evidensebb számukra a közösségi lét. Még ha falról is ír a költőtárs, a családtagoknak, barátoknak való segítség, a nekik való elkötelezettség teljesen természetes. Lehet, hogy ez csak ideig-óráig marad már, mert a nyugati világ telhetetlensége megrontja ezeket a még az élethez szerényebben viszonyuló embereket is.

Tolnai Ottó
Szeméremékszerek
Jelenkor Kiadó, 2018, 580 oldal, 4999 Ft

Palicsi bédekker

Bordás Győző könyvajánlója

Megjósolható volt, legalábbis számunkra, akik immáron több mint fél évszázada nemcsak követjük, hanem folyóiratokban, könyvkiadókban szerkesztjük is Tolnai Ottó verses és prózai szövegeit, hogy meg kell születnie a szerzőnek a Palicsról szóló nagyregényének (is). Mire lehetett alapozni? Számos verseskötet után az Újvidéken töltött éveit a *Virág utca 3* (1983) című, külvárosi, „telepi” regényében írta meg, majd következtek az áruháznovellák a *Prózák könyvében* (1987), amelyben Újvidék belvárosa kapott irodalmi emléket, s jött a szülőhely, Kanizsa-regénye *A tengeri kagyló* (a Híd folyóiratban 2000-től folytatásokban, majd kötetben 2011-ben jelent meg), amelyben a női mítosz fölmagasztalásán túl, immáron ott vannak néhányan azok közül a szereplők közül is (mindenekelőtt T. Orbán) akikkel előzőleg már verseiben, novelláiban, esszéiben és Parti Nagy Lajosnak adott interjújában találkozhattunk.

Nem véletlenül említjük a *Szeméremékszerek* kapcsán a „rádióinterjú regényt”, mert az akkor mikrofonba mondott számos valós történet, anekdota, vagy éppenséggel mítosz, immáron rengeteg fiktív elem kap regénybeli valóságot új kötetében.

Bármennyire is szövevényes, indaszerűen kuszálódó, sokszor úgy érezzük, szanaszét folyó, „pákászoló” e palicsi nagyregény, annyira megnyerő, hogy ennek ellenére mekkora kohéziós erő van benne. Egy pillanatra sem billen ki egyensúlyi állapotából, mindennek megvan az előzménye és a következménye is. Csak figyelmesen kell olvasni. S Tolnai van annyira tudatos író, hogy kulcsot is ad az olvasó kezébe. Már kötete mottóival is. Egy Csáth Géza-mondattal indít, miszerint: „Most már innen Palicsról írok”, majd Szilárd Leóval teteti fel a kérdést: „Mi az, hogy Palics?”, s mindezekre Balázs Béla ad mintegy választ, mondván: „... Palics az árván hagyott ten-

gerszem, mely mellől a hegyek elvándoroltak. Konok, gonosz, boszorkányos víz. Dacos, idegen a sáman. Színeit nem érti és nem tükrözi vissza, éjjel óriás hegyek árnyéka jelenik meg benne.” S még egy mottóbeli idézet Maurice Blanchotól (Szabó Marcell fordításában): „Ha igaz, hogy a kínai nyelvben létezik egy írásjel, mely egyszerre jelöli az embert és a kettős számot, akkor könnyű felismerni az emberben, aki mindig önmaga és a másik, a dialógus kettősségét, a kommunikáció lehetőségét...”

És elindul a majd hatszáz oldalon T. Olivér, alias T. Orbán útja a két steril pohárért a közeli gyógyszerárba, s ezzel a hatalmas, szinte százéves idősávit befutó utazás, hogy lássék, mi mindennek kellene beleférnie ama palicsi bédekkerbe. Hol reál, hol fiktív, sokszor mítoszokat kergető szövevényes világba, hogy innen a Vértó tengerszemfenékről és a Homokvárnak nevezett családi otthon-

ból mérjen be távolságokat, s teljesíten valami feladatot, missziót. S aztán valóban se időbeli, se térbeli korlátok nincsenek. Előbb a Palicson már nem, vagy csak nagy ritkán közlekedő vonatok állomásfőnök asszonyával álmodják meg a Konstanca–Fiume leendő vasútvonalat, amelyen hol a Fekete-tengerre, hol az Adriára lehet utazni. De Tolnai utazásai a Berlin–Párizs–Rotterdam–London–Niagara vonalon is elvisznek bennünket, sőt egészen a kínai falig és valami távol-keleti városokig is. Tehát e tengerszemfenékről és a Homokvárról belátja az egész világot, de úgy, hogy minduntalan helybeli hőseivel, a már említett állomásfőnök asszonnyal, a kéményseprővel, az utcaseprővel, a kocsmai filozófussal, a temetőcsőszel, a fürdővárosi lumpenekkel... azaz Palicsi P. Howard Jenőkével (aki szintén T. Olivér egyik alteregójának képzelte magát), Kofga Ferikével, Regény Misuval, vagy a Szerafim-Pöcökökkel, a Professzorral, netán a Pahulekkel vagy Czipriánnal tárgyalja meg a világ dolgait. (Ez a bizonyos Cziprián adja T. Olivér kezébe azt a sérvét védő kénszínű teniszlabdát, amely olyan szép, mintha szeméremékszer lenne.) Közben mindvégig magáról beszél az író, de úgy, hogy önmaga vagy alteregói emlegetik a valós vagy kigondolt neveket is. A valóságok közül Tolnai a regényében Bartóktól kezdve Kosztolányin és Csáthon (kinek 1899-es Naplójából bőségesen is idéz) keresztül Sinkó Ervinig, Penavin Olgáig, az Afrika-kutató Vojnich Oszkárig, a Baranyi művészházaspárig, egészen a helyörténész Magyar Lászlóig vagy a néprajzos Bánszki Máriáig. S mi indokolja a bő eseményt és névlistát? Mert Tolnai

nagy mesélő, és az emlékek felidézéséhez „szereplők” kellene. A mesélés nála viszont a képzelet határtalan-ságával folyik.

Már e nevekből is kitűnik, hogy valójában egy sajátos kalandregényt (is) olvasunk, amelyben rengeteg a tolnaiasan komponált mese, de ugyanakkor számos önéletrajzi esemény elevenedik meg, amelyből kitetszik az asszociációs csapongásokkal együtt is, mindig maga az élet adja az apropót. Tolnai mindezt „csak kihasználja”. Élete, Palics életének története előadása közben többnyire az utóbbi évtizedek eseményei elevenednek meg, mint pl. a hígított urániummal bombázott Palicsi-tó, az egykori Conen-azaz a későbbi Tito-villa (amelyben Oskar Davičo, a nagy szürrealista költő és Dobrica Ćosić partizán komisszár „írták volt öblös regényeiket”) pusztulása, de megtudjuk, hogy a szerző Párizsban a Magyar Műhely szerkesztőségében abban az ágyban pihen meg, amelyben az előző napon még Pilinszky János „aludt vacogva, lázasan, verejtékesen”. Vagy napjaink gondjai: megjelennek a pakisztáni, tunéziai, afganisztáni, bangladesi, eritreai... migránsok, akikkel a szerző gyeplabdacsapatokat kíván összehozni, lévén Szabadkán (melynek Palicsfürdő immár csak külvárosa) annak idején 10 gyeplabdacsapata is volt. S miért ne lehetne, mielőtt felújítanák a tönkretett vállalatokat, megszervezni, hogy mindegyiknek legyen erős gyeplabda csapata is ismét. Utánpótlás jött, pontosan onnan, ahol a gyeplabda szinte nemzeti sport. Nos, mindebből rendőrségi ügy lesz. A kihallgatás során mintha

azok a momentumok elevenednének meg, amelyekkel a szerzőt a hatvanas évek dereka táján perbe fogták és komoly kihallgatásoknak vetették alá Symposion-ügyben.

Szövegdarabokból állnak össze a regény fejezetei, de azok úgy kapaszkodjanak össze, hogy szigetecsportokat, akár egy archipelágust alkotósanak, sugallja (mi azt mondanánk: történetmondási szövegfolyamokká), ki is? T. Olivér, vagy netán T. Orbán, esetleg maga a szerző Tolnai Ottó? Ezt a rejtélyt már annak idején Bányai János fejtette meg a *Pompeji szerelmesek* (2007) kötetéről (válogatás a szerző 1999 és 2006 között született prózájából), írva, hogy a narrátor „...mindent tud a hőseiről, ismeri eszük és életük járását, valamennyire kívülről tekint rájuk, miközben önmagát több alakban, legtöbbször a Tolnai Ottó névre köszönő névváltozatokban – T. Olivér meg T. Orbán – mutatja be.” Ami azt jelenti, egyszerre használ külső és belső nézőpontot is. Most megjelent Palics-regényében minden kínálkozó ténnyt fel akart tárni, s meglátásunk szerint ebben is nagy sikere lesz, mert meseszövése, szinte a mesefák technikájával élve, annyira magával ragadó, hogy nehéz letenni a könyvet. Közben nem csinál mást, mint viszi a két steril poharat, sikeresen ötvözve a prózavers, az esszé, a napló vagy éppenséggel a novella műfajait. Mondjuk így, ettől lesz regény, s attól, hogy világunk a maga teljességében, sikereivel, kudarcaival, szépségével és kegyetlenségeivel elevenedik meg benne, nagyon is olvasmányos módon. Nem csoda, hogy kiadója az év egyik szenzációjaként hirdeti megjelenését.

Felívelő pályán

Interjú Boka Lászlóval, az OSZK tudományos igazgatójával, az OSZK Kiadó vezetőjével

Az Országos Széchényi Könyvtár könyvkiadója hosszú évek óta rangos kiadványokkal van jelen a hazai könyvpiacra. A kiadó – amely az intézmény páratlan állományára és tudományos munkatársaik szaktudására épít – önállóan vagy rangos hazai és nemzetközi társkiadókkal karöltve hasonmás kiadásokat, díszalbumokat, konferencia- és tanulmányköteteket, könyv-, sajtó- és művelődéstörténeti szakmunkákat, hézagpótló bibliográfiákat és kiállítási katalógusokat, évente mintegy 25–40 kiadványt jegyez. Boka László irodalomtörténészként, szerkesztőként 2005-től vállal aktív szerepet a kiadó életében, 2010-től a kiadó vezetője.

Mióta létezik a kiadó?

A magyar nemzeti könyvtár a maga 215 éve visszatekintő múltjában természetesen mindvégig foglalkozott könyvkiadással, azaz mindig volt évkönyve, kiállítási katalógusa, különféle konferencia- és tanulmánykötete, a különböző bibliográfiák megjelenítése is alapfeladata, de ezeket nem profi kiadóként jelentette meg. Hangsúlyosan az ezredfordulótól kezdtünk könyvek tudatos kiadásával foglalkozni. Az akkori főigazgató Monok István kezdeményezte, hogy a nagy hazai professzionális kiadókkal összefogva jelentessünk meg anyagokat, például a gyűjteményekre jellemző díszalbumokat, unikális kincseket. Bő öt évig vállaltam intéztük a könyvkiadást, az első pár év után átvettem a stafétabotot, s 2008-tól kezdtem el felépíteni az OSZK Kiadó brandjét. Ekkor kezdtünk el olyan sorozatokat indítani, amelyek meg-

felelnek a 21. századi modern nemzeti könyvgyűjtemény elvárásainak.

A kéziratok a kiadó felkérésére születnek, vagy azokat egyébként is megírják a szerzők valamely kutatás összegzésésképpen?

A kutatási eredmények egyébként is megszületnek, hiszen ez elvárás minden kutatótól. A mi dolgunk, hogy kiválasszuk a kiadásra érdemes kéziratokat, s döntsünk, bevonunk-e társkiadót. Igyekszem úgy mérlegelni, hogy a nemzeti könyvtár speciális elvárásai egyensúlyba kerüljenek a piac elvárásaival is. A többségében irodalomtörténész, könyvtörténész, sajtótörténész szerzőink között szép számmal találhatóak akadémikusok, MTA doktorok, Phd fokozattal rendelkező kutatók, de az egykori '56-os Intézet kutatói is nálunk dolgoznak. Azonban most már ott tartunk, hogy nagyon sok külső kézirat is érkezik hozzánk, mint ki-

dóhoz. Örömmel mondhatom, hogy sikerült évi 25–30 címről feltornáznunk a kiadott könyveink számát tavaly például 35–40 címre, ami már egy középmezretű hazai szakkiadóknak felel meg.

Az említett nagy számú, színvonalas kézirat megjelenítéséhez mekkora és milyen technikai háttér áll a kiadó rendelkezésére?

2010-től kezdtem el módszeresen felépíteni egy csapatot magam körül, tulajdonképpen a semmiből. Egy nagy nemzeti gyűjteményben, amely lassan, nehézkesen fordul, mint egy robusztus csatahajó, nehéz profi kiadói struktúrát kialakítani, s sokszor megértetni is, hogy a jelen nem a klasszikus könyvtári területnek kedvez: látogatóinkat és nem csupán olvasóinkat kell bevonni.

A tudományos titkárság osztály kebelén belül működik a szerkesztőség, amely koráb-

ban leginkább külsős szakemberekkel dolgozott. A jelenleg 6–7 fős szerkesztőség (szerkesztők, grafikusok, fordító, korrektor) viszont már saját stáb. Ezt szeretném tovább erősíteni PR szakemberrel és egy kiadóvezető-helyetessel is.

Terveznek a jövőben közös kiadásokat külföldi kiadókkal?

Az utóbbi években egyre több külföldi megkeresést kapunk. Ha jó együttműködésre van kilátás, rajtunk nem fog múlni. Kárpát-medencei magyar kiadók mellett, akikkel jelenleg is együttműködünk, cseh, német területről is kerestek bennünket, hogy bizonyos könyveinket lefordítsanak, kiadnák újra. Most a Kossuth Kiadóval korábban közösen kiadott egyik Corvina díszalbumunk jelenik meg angolul Kínában és egyre inkább hívnak bennünket külföldi könyvfesztiválokra, a V4-es országokba, Németországba is.

Hol és hogyan értékesítik a kiadványaikat?

Az értékesítést most kezdjük erőteljesen bővíteni. A tavalyi évtől működik egy honlapunk, ahol „ráklépésben” ugyan, de igyekszünk legalább az ezredfordulóig visszamenőleg minden kiadványunkat bemutatni. Az egy szem könyvesboltunk a Budavári Palota F épületében nagyon fontos, turisták is látogatják, de emellett a könyveinknek ott kell lenniük, úgy gondolom, a Várkert Bazártól az Írók Boltjáig minden fontos szakmai és igényes ismeretterjesztést magáénak valló helyszínen. Komoly harcokat folytatok azért, hogy a nemzeti könyvtár könyvei jelen legyenek a hálózatokban, ami az ideai év legfontosabb feladata.

A közös kiadásban megjelent könyveink értékesítése egy kicsit mindig nehezebben működött, mert a társkiadóval mindig egyeztetnünk kellett, hogy ki és milyen feltételekkel adja oda a könyvet a terjesztőnek. Amióta önállóan is megjelentetünk könyveket ez lényegesen egyszerűbb. A kiadói palettánk jelenleg úgy néz ki, hogy 35-40%-ban önállóan jelentetjük meg a kiadványainkat és mintegy 60-65%-ban pedig társkiadásban. Az utóbbi években egyéb projektekhez vagy nevezetes évfordulókhoz is kötöttünk belső kiadói programot, mint például az Arany János Emlékév, 1956-os évforduló, Reformáció 500, Szent Márton vagy Szent László emlékév, I. világháború, stb.

Büszkén mondhatom, hogy az eredmények bennünket igazolnak. Évről-évre nagyobb könyveladást produkálunk, és 4–5 éve folyamatosan különféle szakmai elismeréseket, díjakat is kapunk. A tavalyi Szép Magyar Könyv versenyen egy Antall József emlékérmes kiállítási katalógusunk volt meg egy külön dicséretben, oklevélben is részesítettek, idén pedig egy gyönyörű facsimile kiadványunk, a Dohnányi-kézirat lett köztársasági elnöki különdíjas. Mindez persze csapatmunka, nem engem, a munkatársaimat dicséri.

Mennyire elvárás, hogy saját finanszírozásból oldják meg a köteteik kiadását?

Nagyon. Van ugyan egy minimális intézményi forrásunk, de nem kapunk célzott állami támogatást. Az OSZK alapfeladatai

pedig nagyon alulfinanszírozottak. Mindenfélé pályázunk és igyekszünk a könyveinket megjelentetni, partnerségeket kialakítani, ami sok esetben az értékesítés kárára is van. Ezek nélkül viszont nem tudnánk finanszírozni a könyvkiadási programunkat, csak visszafogottan, takaréklángon. Annyiban is különbözünk a piaci szereplőktől, hogy a nemzeti könyvtár megpróbálja a nemzetközi csereszolgálata révén eljuttatni a saját kiadásban napvilágot látó könyveinket mintegy 30–40 kárpát-medencei gyűjteménybe is.

Az idei könyvhéten hány új kötettel örendeztetik meg az olvasóikat?

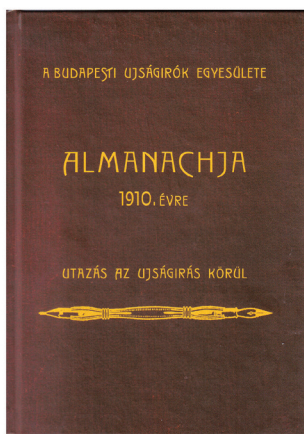
Az Arany János Emlékévnek köszönhetően mostanáig hét Arany-kötetünk jelent meg, ehhez jön most egy újabb, hiszen az emlékév hivatalosan is júniusban zár. Ezen kívül még további öt címmel jövünk a könyvhétre. Ezek között lesz konferenciakötet, egy ex-librisokról szóló alkotói bibliográfia, a szintén bilingvis intézményi évkönyvünk, Arany-Petőfi levelezése hangoskönyv melléklettel, valamint egy Szabó Zoltán szakkönyv, ez utóbbiak társkiadásban jelennek meg.

Ha jól láttam, saját tanulmányköteted is ekkorra időzítetted...

Igen, de az a Balassi Kiadónál jön, a XX. század első évtizedeinek magyar irodalmával foglalkozik – 14 tanulmány Ady Endrétől Babits Mihályon át Kuncz Aladárig és József Attiláig, Jékely Zoltánig terjedően. Meglehetősen megkésített kötet, de nagyon várom.

Lafferton Kálmán

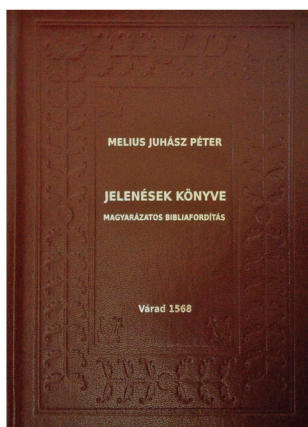

A Budapesti Újságírók Egyesülete Almanachja 1910. évre

Hasonmás kiadás
A kísérő tanulmányokat írta: Szénási Zoltán,
Visy Beatrix,
OSZK–Argumentum, 2017.

A Budapesti Újságírók Egyesületének Almanachjai a századelő író- és újságíró-társadalmára, működésére vonatkozó felbecsülhetetlen értékű adattárak. Az újrakiadással az Országos Széchényi Könyvtár és az Argumentum Kiadó elsősorban a 20. század elejének társadalom-, sajtó- és irodalomtörténeti kutatásaihoz kíván hozzájárulni. Az 1910. évi *Utazás az újságírás körül* alcímű évkönyv változatos műfajú és hangvételű anyagával szépirodalom és újságírás viszonyát, a (szép)írók újságírói tevékenységét, a kétféle szerep és szövegvilág közti feszültséget járja körül.

376 oldal, 3900 Ft.

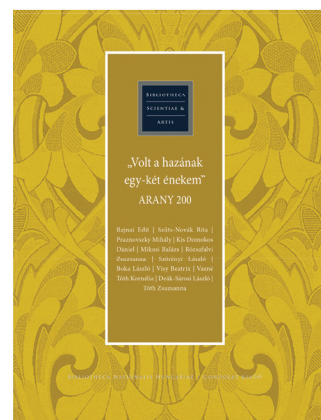

Mélius Juhász Péter: Jelenések könyve magyarázatos bibliafordítás, 1568

Hasonmás kiadás
Szerkesztette: Ötvös László
Előszó: Tőkés László
[Nemzetközi Teológiai Könyv, 89.]
OSZK–Ötvös László, 2017.

A neves debreceni prédikátor és tiszántúli superintendens Melius Juhász Péter (1532–1572) fordításaiból a korábbi években három darab is napvilágot látott faksimile kiadásban. A sorozatot most Ötvös László szerkesztő gondozásában *A Szent Jánosnak rótt jelenésnek igaz és írás szerint való magyarázása...* hasonmás kiadása folytatja, mely 1568-ban Nagyváradon jelent meg Hoffhalter Rudolf nyomdájában, a kötetet Tőkés László előszava ajánlja az olvasóknak.

616 oldal, 12000 Ft.

„Volt a hazának egy-két énekem” ARANY 200

Szerkesztette: Boka László, Rózsafalvi Zsuzsanna
[Bibliotheca Scientiae et Artis, 10.]
OSZK–Gondolat, 2018.

Kötetünk, a 2010-ben indult *Bibliotheca Scientiae et Artis* sorozat jubileumi, 10. tagjaként az Arany János-emlékvé keretében tartott konferencia szerkesztett anyagát adja közre. A nemzeti könyvtár a költő születésének 200. évfordulójára rendezett „*Más csak levelenként kapja a borostyánt*” című kiállításon mutathatta meg gazdag Arany-gyűjteményét a nagyközönségnek. A Tudományos Ülésszak előadásai több tudományterületet is érintettek, az Arany-életmű irodalomtörténeti megközelítései mellett a szerző életeseeményeiről, a kortársakhoz fűződő kapcsolatáról, zenei és képzőművészeti recepciójáról is hallhattunk előadásokat.

194 oldal, 3500 Ft.

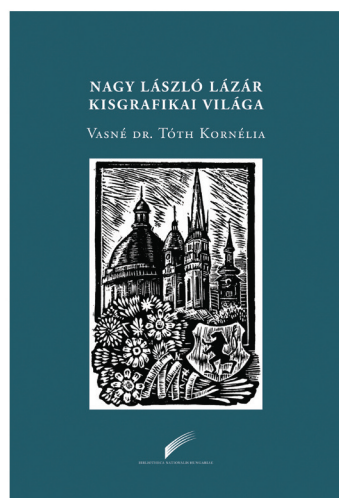

Mercurius 2015–2016–2017

Szerkesztette: Dede Franciska
OSZK, 2018.

A Mercurius az OSZK éves kiadásban megjelentetett szakmai évkönyve, mely az egykori OSZK Híradó, illetőleg OSZK évkönyvek feladatát folytatva rendszeresen hírt ad a magyar nemzeti könyvtár éves teljesítményéről, vállalt feladatairól, kiemelt szellemi eredményeiről. A Dede Franciska által szerkesztett összevont lapszám az utóbbi három év gazdag, sokszínű és szerteágazó tevékenységéről nyújt tág panorámát.

96 oldal, 1200 Ft.

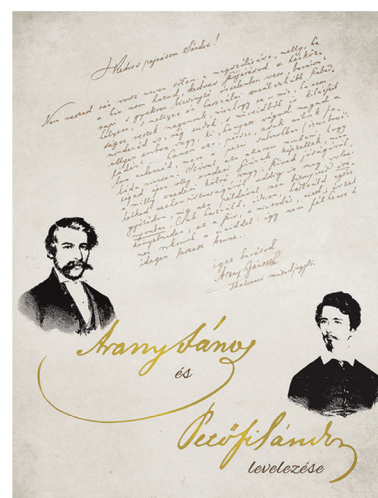

Nagy László Lázár kisgrafikai világa

Írta: Vasné dr. Tóth Kornélia
OSZK, 2018.

A kiadvány a ceglédi Nagy László Lázár (1935–) képzőművész kisgrafikai pályaképét mutatja be, bevezető tanulmánnyal és képi válogatással, alkotásjegyzékkel, mutatókkal. Nagy László Lázár napjainkra már több mint 700 kisgrafikát, ex librist készített, több száz kiállításon vett részt hazánkban és külföldön. Ex librisei, kisgrafikai számos közgyűjteménybe eljutottak, többek között az Országos Széchényi Könyvtár Plakát- és Kisnyomtatványtárába.

160 oldal, 2000 Ft.

Arany János és Petőfi Sándor levelezése

Kiadói szerkesztő: Kassai Zsigmond
OSZK–Kossuth, 2018.

A kötet Petőfi Sándor és Arany János levelezését adja közre az eredeti kéziratok faksimilével és modernizált átiratával. A levelek a két költő barátságának *Toldi* megjelenésétől (1847. február) Petőfi haláláig tartó két és fél éves időszakról adnak hiteles és bensőséges képet. A hangoskönyvmellékletben a leveleket Gáspár Sándor és Hirtling István színészek olvassák fel.

260 oldal, 5990 Ft.

Ennek a harcnak a halál sem vet véget

Életeken, történelmi korokon át zajló párviadalról szól Benyák Zoltán Athenaeum Kiadónál megjelenő könyve, amelyben az újjászületés sem hoz igazi reményt. A szerzőt *Az utolsó emberig* című regényéről kérdeztük.

Új regényfüzérében egy mitikus páros küzdelmét dolgozza fel: különböző karakterek mögött, de ugyanaz a két értékrend harcol, más testben újjászületve. Miként határozná meg az egymással szemben álló erőket?

Ezek ideológiák, nézőpontok szembenállásai. Bár néha úgy tűnhet, hogy van jó és rossz fél, de mindkét szereplőm valamiképpen jobbra akarja tenni a világot. Csak a módszereik mások. Úgy éreztem az utóbbi éveimben, hogy nemcsak a céljaink különböztetnek meg minket egymástól, hanem az odáig vezető út is, amit helyesnek érzünk.

Az angol telepések kivándorlásának kora, De Sade márki Párizsa a jakobinus terror idején, Hasfelmetsző Jack Londonja – a helyszínválasztás *Az ember tragédiájának* színeire emlékeztet. Mennyiben hatott regényére Madách Imre műve?

Érdekes, de menet közben nem gondoltam erre. Utoljára a középiskolában olvastam *Az ember tragédiáját*, de mikor elmondtam a félkész regény vázlatát az Athenaeum vezetőjének, ő is egyből *Az ember tragédiáját* emlegette, meg a *Hegylakót*. Szeretek újszerű szerkezetet kitalálni – erre a témára ez volt a megoldásom.

Hogyan jött az ötlet, hogy korokon átnyúló párharcról írjon?

Ezek az időszakok mindig is érdekelték. Az

újvilág megtalálása sorsfordító volt bolygónk jelenlegi állapotát tekintve. De Sade márkinál maga a figura vonzott, a forradalom, az eszmék ütközése kapóra jött a témához. Hasfelmetsző Angliája pedig gyerekkori szerelem annak, aki szereti a romantikus rémtörténeteket; én ilyen vagyok.

Hogyan készült fel az egyes helyzetek reális ábrázolására, milyen irodalmat használt fel ehhez?

A felfedezések korához tudnom kellett, hogy mennyi időbe telt áthajózni a kontinensek között, és milyen az, mikor eltörik a hajó egy merevítő gerendája útközben, ezért útleírásokat és néhány National Geographic-cikket is hasznosítottam. De Sade márkinál híresebb könyvei, a Justine, a Juliette, mellett életrajzi anyagokat használtam, a Hasfelmetszőhöz pedig jó alap volt Csere Péter témában írt könyve. A huszadik századi fejezetről – a Kennedy-gyilkosságról, a világháborúról, – bőven van adat, ezekről sokat olvastam már korábban is. Az utolsó egységet, ami a jövőben játszódik, a fantáziámra bízom, az nem szokott cserbenhagyni.

A könyv elején halál és születés rendjében cserélnek testet hősei, a 20. századra azonban már felnőtt testeket váltogatnak. Miért gyorsul fel a folyamat?

Ez az egyik személyes kedvencem. Itt már a világ is felgyorsult, ezért van itt gyakoribb helyszín és karakterváltás. A tempó szédültebb, a karakterek fáradtabbak a harchoz, mégis egyre több jut nekik.

Állatnak tekinti az embert – mondja a Hasfelmetszőt bemutató fejezet egyik szereplője a rémről, de a dilemma megie-

lenik a kötet többi fejezetében is. Maradhat ember valaki büntudat és erkölcsi gátak nélkül is?

A könyv egyik legfontosabb kérdése az erkölcs váltakozása. Mi már a mindennapjainkban megéljük, hogy, ami tegnap még vicc volt, az mára eretnenség. Egyre zavarosabbá válik minden, nincsenek szilárd szabályok, nő a bizonytalanság, a kapaszkodók eltűnnek.

Egy évig dolgozott a kötetten, és ezt jó esztendőnek tartotta, hogy az utószóban írja. Mivel foglalkozik jelenleg?

Van az asztalomon egy kézirat, ami távoli jövő emberiségével foglalkozik – azzal, hogy az elmében, egymáshoz való viszonyunkban milyen változásnak kellene végbemennie a fennmaradásunkért. Azt szeretném, hogy olyan lenne, mint a régi idők scifije, de újfajta hangvétellel. Számomra is furcsa, hogy bár nincs köze a sztorinak *Az utolsó emberig*-hez, mégis mintha továbbgondolása lenne annak. *Éjféle nap* a címe jelenleg, egyszer talán polcra kerül ez is.

Gervai András
Állami álomgyár
L'Harmattan Kiadó, 2018, 348 oldal, 3450 Ft

Rákosi és Kádár mozija

Tódor János könyvajánlója

Gervai András kollégámat nagyon irigyeltem, amikor annak idején az Oscar-díjas Szabó István ügynökmúltjának leleplezésével magára haragította a tradicionálisan képmutató magyar értelmiségi és főleg ballib elitet (hahaha). Egy Gyurcsány nevű un. miniszterelnök még a keblére is ölelte a felé áradó *őszinte együttérzéstől* meghatódó, könnyeivel küszködő, amúgy tényleg kiváló rendezőt és ex-besúgót *A napfény íze* című filmjének díszbemutatóján. Nem mellesleg a kötet szerintem legjobb írása a rendkívül korrekt Gervai elemzés Szabó finoman szólva vitára ingerlő, generációkon átívelő, a zsidó asszimiláció lehetetlenségét (vagy defektes lehetőségességét?) ábrázolni próbáló, szerintem is sikertelen filmpannójáról (*A Sorsok sorsa. A napfény íze* és előzményei). De persze nem marad sokkal mögötte a Kertész Imre Nobel-díjas regényét teljesen félreértő, illetve abból semmit fel nem fogó Koltai Lajos rendezte *Sortalanság* filmadap-

tációjának kritikája sem (*A Sorstalanság* filmen). Felmerül a rengeteg pénzből készült bűn rossz film és a Gervai írás kapcsán a gyanútlan nézőben, hogy operatőrök, színészek miért érzik úgy kényszeresen, hogy már pedig, ha török, ha szakad, nekik rendezniük kell? Színdarabot és filmet egyaránt.

Mivel Gervai le merte írni az igazságot, mindörökké ő lett ennek a minden eresztékében elszabott, töpördött országnak a legkellemetlenebb, a sznob és álságos értelmiségi mainstream által leginkább gyűlölt filmipari térképésze. Volt bátorsága és lelki ereje belesni a honi filmgyártás Patyomkin-díszletei mögé a mocskos hátsó udvarba, ahol a szocreál állami filmálmok készültek többnyire etikátlan, cenzúrázott „luxuskivitelben”. És ahol ebben a fülkeforradalom teremtette, a hatalomgyakorlók lopásra és csalásra alapozott újkori államszocializmusában jelenleg is készülnek a Hollywoodból adó-

csalás miatt hazamigrált producer boszorkánykonyhájában. És láss csodát, a mostanság államilag támogatott filmek (ahogy Rákosi és Kádár idejében is) aratnak a nemzetközi fesztiválokon, bizonyítva, hogy a diktatúra (legyen az szocialista, illiberális vagy éppen kereszténydemokrata) fura módon megacélozza, inspirálja a filmkészítőket, már amennyiben azok tehetségesek. A kisebb és nagyobb megalkuvások nyilván most is az üzemmód szerves részei a rövid pórázon (állami pályázati pénzek) tartott filmkészítők számára. De hogy kinek mennyire kellett szembeköpnie magát egy Oscar-díj nominálásért, nemzetközi bemutatkozásért, illetve azért, hogy a filmjét egyáltalán elkészíthesse, arra ma még nincs rálátásunk. Talán majd egyszer Gervai András kideríti, megírja ezt is.

Gervai nem kötött alkut, nem épült be a rendszer(ek)be, sem a szociálibsi sem a népnemzeti bagázsok nem

értékelték-értékelik a helyén, nem kapott állami díjakat. Aki kérlehetetlenül teszi a dolgát az persona non grata minden hazugságra (szocializmus, kapitalizmus, liberalizmus, illiberalizmus egykutyá) épülő állam-rezonban.

A kitűnő kritikus (nem mellesleg nagyszerű novellista, szépírói kvalitásai nyomot hagynak tényfeltáró dolgozatain is), akinek írásaival az Új Könyvpiac olvasói is rendszeresen találkozhatnak, azóta is fáradhatatlanul tapossa ki a dolgok valódi állásáról mit sem sejtő, gyanútlan filmbarátoknak az un. államszocializmus filmes dzsungelének járhatatlannak tetsző ösvényeit. Előre a lenini úton. Természetesen a könyörtelen kutatói machetával a kézben.

„A művészetek közül számunkra legfontosabb a film. Ki emlékszik még, ki mondta ezt? Bizony ezt Lenin mondta, az én gyerekkoromban minden moziban ki volt írva a pénztár fölé, úgy, hogy amikor az ember jegyet vett, úgy érezhette, Lenin útmutatását követi. Lenin aligha azért tartotta a filmet annyira fontosnak, mert felismerte az akkor még fiatal, új művészeti ágban rejlő esztétikai lehetőségeket, hanem mert politikusként jól látta, hogy az írástudatlan milliókra, akiket a forradalom mozgósítani akart, legkönnyebben a mozgó képek révén lehet hatni.” (Kőszeg Ferenc a Verzió 4 filmszertivál megnyitóján 2007-ben).

Legújabb könyvével (*Állami álmogyár*) Gervai úgy tetszik (meglehet, tévedek) lezárta a maga részéről a Rákosi-és Kádár korszak filmgyártásának politikatörténetét. A trilógia első kötetében, A tanúban arra volt kíváncsi, hogyan pofátlankodott be az egypártállami kultúrpolitika a filmkészítők mindennapjaiba, s hogy ezek a többnyire jobb sorsra érdemes for-

gatókönyvírók, rendezők miféle „küzelmeket vívtak a filmgyár, a minisztérium és a Párt különböző képviselőivel, milyen trükkökre, megalkuvásokra kényszerültek”. Maga a szerző írja minderről ezt mostani könyve bevezetőjében, saját munkásságát összefoglalva, mintegy sorvezetőt adva a későbbi recenzensek kezébe. (Köszönet érte!) Persze ezeknek az un. megalkuvásoknak a skálája meglehetősen széles: az öncenzúrától a kollegák besúgásáig, vagyis önmagunk becsapástól a szaktársak elárulásáig van itt minden. Gervai András mondja filmtrilógiájának második darabjáról: *A Fedőneve „szocializmus”. Művészek, ügynökök, titkosszolgák* című könyvemben a filmesek állambiztonsági megfigyelésének, illetve beszerzésének folyamatát, a filmszakmát érintő politikai, kultúrpolitika döntések és a titkosszolgálatok háttérmunkája közötti összefüggést helyeztem nagyító alá.”

Nem áruljuk el, hogy pontosan miről is szól a legújabb Gervai kötet, amit mi, meglehet önkényesen, a filmideológiai trilógia lezáró darabjának vélünk. Nem lőjük le a poént, de igyekszünk kedvet csinálni a könyvhöz a számunkra legizgalmasabb, legérdekesebb írásokból szemezgetve.

Például: Rákosi és Kádár moziját emlegetjük, de ez a nemzet szovjetek által kicserélt Mátyására csak átvitt értelemben igaz. Nem sokat tudunk arról, hogy a tarkopasz diktátor szeretete, fogyasztotta-e a filmeket. Mindazonáltal, ahogy Lenin, ő is (magyar hangja Révai József) irányt szabott, és a filmmel is igyekezett egész népét a kommunista baromságokhoz idomítani.

Vizont Kádárék minden pénteken moziztak. A szó szoros értelmében.

Szóval az elvtársak nem csak vadásztak (a kultúrát felügyelő, tényleg film-buzi Aczél György kivételével), de a magyar népnek betiltott filmeket is előszeretettel kukkolták délutánonként a Hungarofilm Báthory utcai bársonyfoteles peep showjában. A politbüros kiválasztott káderek Kádárral és feleségével az élen 24 év alatt 892, döntő többségében amerikai és nyugat-európai filmet néztek meg. Egyebek mellett a James Bond-széria négy darabját, amelyeket aztán – több száz másikkal együtt – ideológiai, politikai, ritkábban anyagi okokból nem vettek meg.

Munka volt ez a javából, ideológia szűrő: értünk haragudtak a rothadó kapitalizmus kulturális szemetjére, nem ellenünk. De ők legalább élvezték, amit szeretet népüknek megtiltottak. A zsarnokság zsigerien benne volt ebben is, ahogy minden másban. Ami kicsit elkeserített: Gervai könyvéből tudtam meg, hogy még olyan kiváló szellemek is szerepet vállaltak a szocialista filmcenzúrában, mint az érzékeny és mívelt költő Somlyó György. Ja, meg az un. szocialista korszakbeli színészszenik (Besenyey, Kállai, Sinkovits) életmű portréiből is fájdalmasan üvölt a káosz: megalkuszom, tehát vagyok. Prózai-ban: megalkuszom, mert élni, dolgozni szeretnék.

Kíváncsian várjuk Gervaitól a folytatást. Az illiberális, bocsánat kereszténydemokrata Orbán-korszak filmes umbuldáinak felderítését. Na meg egy vitriolos elemzést mondjuk egy Vajna Tímea forgatókönyvből forgatott Dobó Kata rendezte sok százmillióból készült politikai thrillerről, aminek régen megvan már a munkacíme: Hogyan loptuk szét Magyarországot.

Fontosak a szép képek

Horváth Ildikóval Szepesi Dóra beszélget

Öt éve illusztrál gyerekkönyveket, a termés több mint 40 könyv. A nyári Pagonyfesztre a Pozsonyi Pagonynál jelenik meg az *Irány Észak* című mesekönyve, amelynek ő a szerzője és illusztrátora is.

Turbuly Lilla *Talált szív* című meséje volt az első munkád. Hogy találatok egymásra?

A második kislánnyal voltam terhes, és otthon voltam a nagyobbik lánnyal. Vele sokat jártunk mesekönyvekért a pátyi könyvtárban, ahol véletlenül láttam meg Lilla *Titkosírás* című verseskötetét, Lakner Zsuzsa fotomontázsaival. Nagyon megkapó, szokatlan hangvételű verseket találtam benne Pepéről, a kislányról, akinek annyira megragadott a karaktere, hogy hazamentem és elkezdtem nagy méretben akvarelleket festeni a versekhez. Ezeket föl is raktam a blogomra. Egyszer csak kaptam egy levelet Lillától, azt írta, véletlenül talált rá a neten a képekre, amik annyira megtetszettek neki, hogy

megkeresett, és elkezdtünk levelezni. Hát így kezdődött az ismeretségünk.

Ezután kezdted el gyerekkönyveket illusztrálni?

Hát, ez ennél egy kicsit bonyolultabb volt. Otthon egyre többet kezdtem festeni, hol versekhez, hol csak úgy magamnak. (Azt tudni kell, hogy szülés előtt egy grafikai stúdióban dolgoztam reklámgrafikusként, akkor szóba sem jöhetett az illusztrálás.) Majd Lilla 2012-ben megkeresett, hogy indulhatnánk együtt az Aranyvackor gyerekirodalmi és illusztrációs pályázatán. Ennek persze nagyon megörültem, bele is vágtunk, mivel egy meserészletet kértek néhány képpel. Pepe figurájával Lilla ki is talált egy történetet, amihez néhány rajzot készíttettem számítógépen. Nagy meglepetésünkre helyezettek lettünk, és a Manó Kiadó 2013-ban meg is jelentette a teljes történetet *Talált szív* címmel.

Aztán egyre jöttek a felkérések...

Igen, onnantól kezdve egyre több megrendelést kaptam. Szerencsés vagyok, mert a kiadók kezdtek megkeresni. Egyedül a Pagony Kiadóhoz mentem el 2013-ban, hogy nagyon tetszenek a könyveik, és szeretnék velük együtt dolgozni. Így kaptam tőlük az első munká-

mat, Igaz Dórával a Doktormeséket, azóta már több könyvön dolgoztunk együtt, mint szerzőpáros. A Naphegy Kiadó is felkért, náluk Tamás Zsuzsa Kicsi Mimi sorozatát kezdtem illusztrálni, majd a Kossuth Kiadó is megkeresett egy 14 részes mesesorozattal. Ez volt a *Dombontúli mesék*, amit Lackfi János írt. Vele már nagyon szerettem volna dolgozni, úgyhogy nagy örömmel kezdtem neki ennek a hatalmas feladatnak. Elképesztően feszített volt a munka, minden hónapban egy komplett könyvet le kellett adni, de élvezetes is, sokat tanultam belőle.

Feltöltődésképpen mivel foglalkozol? Hallottam, hogy szeretsz főzni meg bogarakat gyűjteni, meg azt, hogy nagyon szeretsz állatokat rajzolni.

Ó, igen! Egy óriási kertes házban lakunk Pátyon. Mindig vannak aktuálisan állatok, amiket tartunk, és azokkal bíbelődöm. Mindez a gyerekekért van igazából, de persze miattam is. Úgy nőttek föl, hogy mindenféle állat élt körülöttem, anyukámék állattenyésztéssel foglalkoztak, díszállatoktól kezdve mindenfélével. Szerettem ezt a létformát, és szeretném a gyerekeimnek is átadni ezt az élményt. Most éppen tyúkok,

nyulak, teknős, meg ami a kertben éppen előfordul: madarak, sünök élnek nálunk. Nem írtunk, nem permetezünk, próbálunk együttélni a környezetünkkel. Én alapvetően nem szeretem bezárva tartani az állatokat, nálunk a tyúkok is szabadon futkosnak.

A meseírás hogyan kezdődött?

A villanyoltás utáni esti mesélésekkel kezdődött. A két kislányom minden este ragaszkodott a lefekvés előtti meseolvasáshoz. Kezdetben könyvből meséltem nekik, de amikor befejeztem, a nagyobbik lányom mondta, hogy meséljek még. Akkor kezdtem nekik fejből mesélni. Különböző karaktereket találtam ki, és hozzájuk folytatólagos történeteket, így minden estére meglett az ő kis sorozatuk, amit vártak. Anyira rászoktak, hogy már nem is akartak mást, csak hogy fejből meséljek, így születtek meg Galádék, a törpék. A fantáziámat egy tavalyi munkám indította el, egy tankönyvhöz kellett kitalálnom egy manó karaktert, aki annyira az enyém volt, hogy nem akartam elveszíteni. Így kezdtem gondolkodni, tervezni, a végére egy komplett törpe család született meg a fejemben, saját személyiségekkel, egy sajátos környezettel fiktív állat és növényvilággal. Ezek a mesék igazából nagyon is valós elemekből építkeznek: a mi családuk meg más ismerős családok szokásai, viccei, szituációi képeződnek le a törpecsalád életében.

Irány észak! Ez a címe. Miért?

Nem akarom leléni a poént, de röviden arról van szó, hogy a törpecsalád bent lakik a nagyvárosban egy szűk, szürke kis lakásban, és egyszer csak kapnak egy levelet, hogy az Északi-fennsíkon az egyik rokonuk rájuk hagyott egy óriási törpevillát. A költözéssel indul a történet, majd megtudjuk, hogy ott, északon mennyi minden új dolog történik

velük, milyen állatokkal, különleges lényekkel ismerkednek meg. Minden fiktív, néhány dolog azért beépítettem az utazásaimon szerzett élményekből, ezek például a sziklák, az alacsony növényzet, az éghajlat... A növények is javarészt fiktívek, az állatok is kitaláltak: az egyik lény például a Fennsíki Húsimádó, egy húsevő növény, az egyik gyógyleves hozzávalója...

Hogy sikerült együtt dolgozni önmagaddal?

Érdekes volt! Nagyon élveztem a történetet, a karaktereket kitalálni fejből, és nem gondoltam volna, hogy ilyen nehéz lesz magamnak a szöveghez rajzolni. Más volt a fejemben és más-hogyalakultak a rajzok. Ha elem raknak egy kész szöveget, egyszerűbb megmozgatnom a figurát, meg belehelyezkedni a világába, mint amikor még én is a szöveget gyúrom közben. Ezért folyamatosan már eleve úgy alakítottam a szöveget, hogy tudjak hozzá rajzolni. Talán ez volt a lényeg, hogy más volt a munkamódszer. Írói izgalmas és nehéz is volt egyben, sok mindenre kellett figyelnem a szöveg kitalálásakor. Hogy megkönnyítsem a dolgomat, nagyon sok szituációt, karaktert belelaktam, és abból aztán tudtam válogatni rajzoláskor. Maga a könyv szórakoztató kis epizódokból áll, van egy váratlan esemény, ami beindítja a cselekményt, így születtek meg a valamennyire egymásba kapcsolódó kis történetek, a végére tettem egy kis csavart, kíváncsi vagyok, ki hogy fogadja majd.

A mai kor rendkívül vizuális, a gyerekkönyvek is rengeteget fejlődtek az utóbbi években. Mi a véleményed, mint grafikusnak és mint szülőnek, milyen képeket kell adni a gyerekeknek? Mennyire fontos az illusztráció?

Ez elég komplex kérdés. Mindenesetre rajtunk, grafikusokon is nagy a felelősség, hogy mit rajzolunk oda. Szülőként azt gondolom, hogy nem szabad leadni az embernek az igényeit, csak azért, mert kicsik a gyerekek. Azzal nevelünk, ha feladatot adunk az agyuknak, a szemüknek is. Nagyon fontosak a szép képek, mert így terelhetjük jó irányba az ízlésüket. Én is emlékszem olyan könyvekre, amelyekből felnőtt koromig táplálkoztam, bele lehetett feledkezni egy-egy képbe. Később ezekből az emlékképekből merít az ember, például ha rossz kedve van. Olyan ez, mint egy kis menedék.

A terveidről hallhatnánk?

Nagyon izgulok, milyen fogadtatása lesz ennek a könyvnek, igazából a visszajelzések fogják meghatározni, hogy folytatom-e ezt az utat, hogy saját mesekönyveket írjak. Mindenesetre nagy kedvem és sok ötletem van a jövőre nézve, meglátjuk.

Irodalmi ajánlatunk

Die Last – Tony Parsons – 2410 Ft

Lebilincselő krimi Tony Parsons bestseller író tollából. DC Max Wolfe sorozat negyedik epizódja. Egy havas februári hajnalon egy elhagyott hűtőköcsiben tizenkét női holttestre bukkantak a londoni Chinatown szívében. A tizenkét nő nyilvánvalóan illegális bevándorló volt. A halál oka hipotermia. DC Max Wolfe felügyelő tizenhárom útlevele bukkan a vezetőfülkében. Hol van a tizenharmadik nő? Megkezdődik a hajtóvadászat, ami a rettenthetetlen felügyelőt a 21. századi rabszolga kereskedelem, a nagy tömegű migráció sötét bugyraiba vezeti.

Camino Island PB – John Grisham – 2365 Ft

Mercer Mann fiatal, ígéretes, de nem befutott író. Elsőéves egyetemistáknak tanít irodalmat, és szeretné befejezni legújabb regényét. Am állásából rövidesen felmentik, és az írással se jut előbbre. Ekkor keresi fel egy titokzatos nő, és nagyon jó fizetést ígér neki, amiért cserébe azt kéri, hogy fejezze be félbehagyott művét. Kell ennél jobb ajánlat? Mercernek átmenetileg vissza kellene vonulnia a mindentől távol eső floridai Camino-szigetre, hogy beépülhessen egy ottani könyvkereskedő körébe. Bruce Cable híres szakértője a 20. századi írók első műveinek és kéziratainak, és a Princeton Egyetem könyvtárából ellopott, felbecsülhetetlen értékű öt Scott Fitzgerald kézirat feltehetően az ő birtokába került. Mercer vállalja a kalandot, hiszen csak írnia és kíváncsiskodnia kell, de hamarosan ráébred, hogy túl sokat tud, és túl közel került a tisztességes látszó könyvkereskedő titkos üzelmeihez.

Midnight Sun – Trish Cook – 2910 Ft

Katie különleges betegsége miatt nem hagyhatja el a házat napközben. A napsugár legkisebb érintése is a halálához vezethet. Éjjelente járja a város utcáit. Egy este minden megváltozik: egy elhagyott állomás peronján találkozik egy fiúval, aki megdobogtatja a szívét. Szerelme első látásra az elbűvölő Charlieval még mielőtt az éjszaka véget érne. Katie nem akarja elárulni titkát. Nem akar semmi mást, csak egyszer az életben normálisan viselkedni, egy normális szerelmet átélni, mielőtt a valóság kettétörné álmait, vágyait. Katie elveszve ebben a nyári románcban rájön, hogy a szerelme, a szeretet lehet az egyetlen kiút eddigi életéből. A könyvből készült filmet Scott Speer rendezte, Bella Thorne, Patrick Schwarzenegger, Rob Riggle, Quinn Shephard főszereplőkkel.

The Invisible Man (Owc) – Wells, H.G. – 1700 Ft

Egy havas téli napon különös vendég érkezik az ipingi LovaskoCSIhoz címzett fogadóba. Fázósan szobát kér, majd miután megkapja azt, elvonul. A tulajdonos, Mrs. Hall, furcsállja az idegen megjelenését, mivel azonban a fogadó ebben az időszakban üresen kong, örül a váratlan bevételnek. Az étel kiszolgálása közben veszi észre, hogy az ismeretlen egyáltalán nem vetkőzött le a meleg szobájában sem, s állig felhajtott gallérral, kalapban ül a tűz előtt. A fogadós né kérdésére elmondja, hogy ő egy tudós, aki itt szeretne kísérletezni, és megkéri Mrs. Hallt, hogy amilyen gyorsan csak lehet, hozassa át a közeli vasútállomáson tárolt csomagjait. A történetben a sci-fi téma mellé alapos társadalomkritikát, filozófiai fejtegetéseket is társít az író, ami a műfaj klasszikusává emeli halhatatlan írását. A könyv először 1897-ben jelent meg, azonnal nagy sikert aratott. Szinte évente újra megfilmesítik. Az Universal terveiben szereplő változatban Griffin professzort Johnny Depp alakítja majd.

Today Will Be Different – Maria Semple – 2805 Ft

A „Where'd You Go, Bernadette” szerzőjének briliáns új regénye, a belőle készült film bemutatója 2018 szenzációjának ígérkezik. Egy nap Eleanor Flood életéből. Eleanor tudja, hogy rendetlen, ma apró dolgokat akar megoldani: lezuhanyozni, felöltözni. Miután elviszi fiát Timbyt az iskolába, verseit akarja olvasni és jóga leckét venni. Nem esküszik rá, hogy nem fogja férjét Joe-t elcsábítani. De mielőtt ezt a szerény tervet megvalósítaná, a sors közbeszól. Kiderül, hogy ezen a napon Timby nagyon rosszul érzi magát, és otthon marad édesanyával. Amikor pedig Eleanor felhívja férjét a munkahelyén, közlik vele, hogy az szabadságon van. Úgy tűnik ez az a nap, amikor rádöbben, hogy a dolgok soha nem fognak már a megszokott módon menni. Ideje a szőnyeg alá söpört dolgokat tisztázni, és teljes életet élni.

A kötetek megvásárolhatók:

Librotrade Kft.
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 254-0273 • Fax. 257-7472
E-mail: books@librotrade.hu
Honlap: www.librotrade.hu

Famulus Könyvesbolt
1137 Budapest, Újpest rakpart 5.
Tel.: 349-3656 • Fax. 288-0769
E-mail: famulus@chello.hu
Honlap: www.famuluskonyv.hu

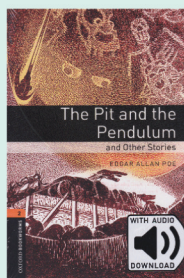
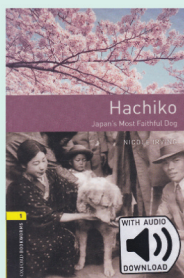

Az Oxford University Press ajánlata:

Megújult az Oxford Kiadó könnyített olvasmány sorozata! Több mint 250 adaptált és eredeti könyv közül lehet választani. Megtalálhatóak klasszikusok, modern fikciók, eredeti történetek és színjátékok. A CD-s változatot felváltotta a letölthető Mp3 anyag, mely letölthető mobiltelefonra, tablet-re vagy számítógépre a kiadó honlapjáról. Íme néhány a már kapható könyvekből.

Hachiko – Obw Library Level 1 Mp3 Pack – Nicole Irving – 1795 Ft

Hachiko a leghíresebb kutya Japánban. Az 1920-as évek elején Ueno professzor kutyatenyésztő barátjánál tett látogatást, ahol a kutya addig sündörgött körülötte, míg a professzor szívébe lopta magát, és a felsége akarata ellenére hazavitte. Tokió kertvárosában laktak, ahonnan a professzor vonattal járt dolgozni. A kutya egy nap a professzor után szökött, és várta az állomáson, amíg haza nem ért. Ha megkötötték hangoskodott, ha bezárták szomorú volt, egy idő után engedték, hadd kísérje el gazdáját, és várja annak megérkezését. Egy nap azonban minden rosszra fordult.

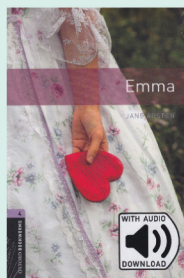
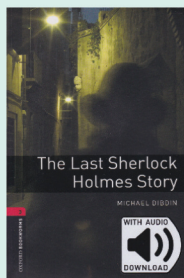

Pit and The Pendulum – Obw Library 2 Mp3 Pack – Edgar Allan Poe – 1795 Ft

A spanyol inkvizíció egy halálra ítélt foglyát ájultan zárják a toledói pincebörtön egyik cellájába. Amikor feleszmél, a legteljesebb sötétség veszi körül. Megpróbálja kideríteni, hová is zárták be: tapogatózva körbejár a falak mentén, igyekszik megjegyezni a sarkokat. Amikor megbotlik és elesik, észleli, hogy a cella közepén verem tántog. Utána elalszik, ébredéskor érzi, hogy szorosan egy padhoz kötözték. Rémülten látja az időközben beeresztett gyenge fényben, hogy felette egy bárdszerű inga mozog, amely minden lengéssel lejjebb és lejjebb ereszkedik, s ha eléri, a szíve magasságában ketté fogja hasítani a testét.

The Last Sherlock Holmes Story – Obw Library 3 Mp3 – Michael Dibdin – 1995 Ft

Dr. Watson halála után ötven évig rejtve maradt zárt dobozban egy papírsomag, amit maga az orvos írt. Az iratok rendkívüli beszámolót tartalmaznak a Hasfelmetsző (Jack the Ripper) esetéről, és a londoni East-End-i szörnyű gyilkosságokról, amik 1888-ban történtek. A nyomozó természetesen a nagy Sherlock Holmes volt. De miért rejtették el ilyen sokáig a jelentést? Ez az a történet, amit Sir Arthur Conan Doyle soha nem írt meg. Különös és rémisztő elbeszélés.

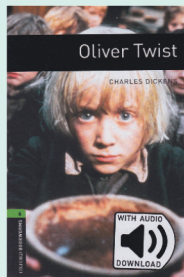
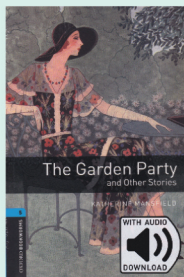

Emma Obw – Library 4 Mp3 Jane Austen – 1 995 Ft

Emma Woodhouse csinos, okos, de kissé önelégült lány, aki gazdag úrihölgyként él megözvegyült apjával egy Highbury nevű kisvárosban. Amikor Miss Taylor, szeretett nevelőnője, barátja és bizalmasa otthagyja házukat, hogy férjhez menjen, Emma élete gyökeresen megváltozik: szinte mániájává válik, hogy másoknak segítsen a boldogság elérésében. A *Büszkeség és balítélet* írónője, Jane Austen másik nagyszerű regénye, az Emma számos megfilmesítést élt már meg.

The Garden Party – Obw Library 5 Mp3 Pack 3E* – Katherine Mansfield – 1995 Ft

Az 1922-ben megjelent *The Garden Party* és más történetek volt Katherine Mansfield harmadik gyűjteményes kötete. A történeteket rövid írói karrierjének legtermékenyebb periódusában írta. Történet egy felső osztálybeli család délutánjáról, akik az életet rózsák és liliomok között töltik. Azonban a család ártatlanságát és kívülállóságát Laura, a család fiatal lánya megkérdőjelezi. Ő figyelemmel kíséri a környezetét, és áthágja a láthatatlan társadalmi korlátokat, amelyek elválasztják családját a többiekétől. A közel 100 éve írt történetek mind lényeges kérdésekkel foglalkoznak az emberi léttel vagy akár ma is aktuális társadalmi problémákkal kapcsolatban.

Oliver Twist – Obw Library 6 Mp3 Pack Charles Dickens – 1995 Ft

Dickens egyik leghíresebb regényének gyerekhőse, a kis Olivér árvaházban nevelkedik. Miután megszökik, egy tolvajbanda veszi védőszárnyai alá. Rengeteg viszontagság és hányattatás után örökbe fogadja egy jószívű család, és véget vet a kislány testi és lelki szenvedéseinek. A regényből már számos film, sőt musical is készült, ám egyik sem pótolhatja az igazi olvasmányélményt, az érzelmektől fűtött író tárgyilagos leírását London XIX. század eleji dolgházairól, a kismizizettek és vámszedőik életéről.

A kötetek megvásárolhatók:

Librotrade Kft.
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel: 254-0273
Fax: 257-7472
e-mail: books@librotrade.hu
www.librotrade.hu

Oxford Könyvesbolt
1052 Budapest, Gerlóczy utca. 7.
Tel: 318-8633
Fax: 411-0404
e-mail: info@oupbooks.hu
www.oupbooks.hu

Famulus Könyvesbolt
1137 Budapest, Újpest rakpart 5.
Tel: 349-3656
Fax: 288-0769
e-mail: famulus@chello.hu
www.famuluskonyv.hu

Titokzatos világ

Bende Nellyvel Ayhan Gökhan beszélget

Mit tehet egy vérbeli kalóz, ha ellopják a hajóját? Befejezi a kalózkodást, és a szárazföldön unatkozik. Papírfül kapitány pontosan így tesz. Aztán egy napon bekopog hozzá Ismeretlen, a falábú kalóz, és a két derék férfiú úgy dönt: ideje újra tengerre szállni! Elkezdődik a nagy kaland, amelyből Kalózsziget leghíresebb lakói is kiveszik részüket: a kampókezű Klisé kapitány, a gazember Orgazda Bob, valamint a csinos Lev Tolsztoj, aki valójában színész. Meg egy dülöngélő kanári, akit mindenki részegnek hisz. Nem minden ok nélkül. Valamennyien a titkos kincset keresik.

Eddig főleg újságíróként voltál ismert, nem rég viszont megjelent első mesekönyved, *Papírfül kapitány* címen a Móra Kiadónál. Miért most láttad az időt elérkezettnek arra, hogy mesét írj, hogy találtál rá a saját történetedre, nem okozott gondot a műfajváltás?

Valóban dolgozom szerkesztőként és újságíróként, ismert viszont soha nem voltam, nem is vágytam erre. Papírfül története több éve kezdődött, de soha nem volt egyértelmű, hogy ebből egyszer könyv lesz. Dolgoztam rajta, amikor épp kedvem, vagy időm volt és most érett be annyira, hogy meg is jelenjen. Az egyetlen különbséget a korábbi cikkekhez képest az jelentette, hogy ezt a szöveget kizárólag a magam örömére

írtam, de változtatnom az eltérő műfajok miatt nem kellett. A hangom az enyém, akármiről is írok.

Papírfül kapitány című mesekönyved jól bevált hősöket vesz alapul. A kalózkorról, kapitányokról szóló mesék sorában említést érdemlő Adamik Zsolt *Ördögőr grófia* című kötete szintén ismert motívumokat gondol újra, hangol át. Mi az, amiben mindenképp más kívánt lenni a te kincskereső kalóztörténet az eddig ismertektől?

Akármilyen furcsán hangzik, a kalózos világot soha nem éreztem igazán közel magamhoz, és szerintem ebben a történetben ez inkább csak egy izgalmas kellék. Ez egy rejtélyes és titokzatos világ, ami általában önmagában is felkelti az érdeklődést,

nálam viszont a szereplők alakították a történetet és nem fordítva. A lényeg soha nem egy kalóztörténet írása volt, engem inkább ez a kifordított, művi világ érdekelt, ahol a valóság határai elmosódnak. Szerintem a mi 21. századi valóságunk is pontosan ilyen, csupa látszat és póz.

S a korszak tartogatta kihívások ellen a mese még nyújthat mentőövet, hogy átlássunk a látszatokon és pózokon, vagy ebben a kérdésben pesszimista vagy?

Mindig is azért szerettem a meséket, mert feloldják az emberben lévő feszültségeket, nem véletlenül létezik például meseterápia. Igen, úgy gondolom, hogy azoknak, akik nyitottak erre, sokat segíthetnek a mesék, én mindenesetre abszolút optimista vagyok ebben a kérdésben.

A szereplők, Klisé és Ismeretlen kapitány vagy Francia Bob a Rejtőfigurákkal mutatnak rokonságot, szerethetően esetlenek és esendően emberiek. A figurák alakították a történetet vagy a történet a figurákat? Melyik volt előbb, a tyúk vagy a tojás?

A tojás. Papírfül egyszer csak előugrott egy rejtett zugból és onnantól nem volt megállás. Ment és beszélt és jöttek a barátok és az ellenfelek, én pedig próbáltam követni az eseményeket. Néha annyira belekeverték magukat valami kalandba, hogy alig tudtam kiírni őket a bonyodalmakból.

„Lev Tolsztoj, a színésznő, aki évek óta nem kapott szerepet, egy turisztacsoporttal érkezett a Kalózszigetre.” Olvassuk a meglepő mondatot a könyvben. Az orosz író neve amolyan kulturális misszióként szerepel, vagy a kulturális utalásnál azért többet is jelezni kívánsz? Miért pont a Feltámadás szerzőjét választottad?

Nem volt célom a névválasztással. Frappáns, rövid, ráadásul szokatlan egy mese kellős közepén. Amikor a színésznő először belépett a történetbe, elég sok Tolsztojt olvastam, valószínűleg ezért ugrott be a név. Aztán maradt, mert működött. Lev az eredeti történetben nem volt női szereplő, de ahogy haladtak előre az események, szükségessé vált egy „női kéz”, aki valamiféle egyensúlyt teremt a kalózok világában. Belőle volt a legkönnyebb nőt csinálni, és utána már ő is ennek megfelelően kezdett el viselkedni.

A kötet végig nagyon lendületes, izgalmas, s a jó minőségű humort sem ússzuk meg szárazon. Írás közben figyelembe kellett vennem a mostani gyerekek ingerküszöbét, azt, hogy ami néhány évtizede még

működött, mostanra nem váltaná ki ugyanazt a hatást? Nagy a szakadék a meseolvasó generációk, a gyerekek olvasási elvárásai között?

Nem gondolnám, hogy a Papírfül kifejezetten gyerekkönyv, bár egyértelmű, hogy lehet egy ilyen értelmezése is. Mikor még csak készülőben volt, többen megkérdezték tőlem, hogy milyen korcsoportnak szánom, amire mindig azt válaszoltam, hogy azoknak, akik elolvassák. A Micimackó is gyerekkönyvként van definiálva, noha attól, hogy egy történetben beszélő állatkák szerepelnek, még nem feltétlenül válik gyerekmesévé; nekem legalábbis felnőttként sokkal többet adott, mint amikor még gyerekként hallgattam. Írás közben nem gondoltam arra, hogy mi az, ami működni fog, mert nagyon meglátszana, ha szándékosan akartam volna kitalálni. Egyszerűen olyan könyvet írtam, amelyet én is szívesen olvasok. Az pedig, hogy egy gyereknél milyen magas az ingerküszöb, kizárólag rajtunk, felnőtteken múlik, mert mi döntjük el, hogy mit és hogyan mutatunk meg nekik.

Azonban sok szülő inkább a leegyszerűsített világot bemutató, az életre egyszerű válaszokat adó mesekönyveket részesíti előnyben, a jól megírt mesekönyvek kárára. Ez ellen létezik orvosság, praktika, bevethető módszer? A gyerekek köréből akkor kerülhetnek ki jó olvasók, ha már a szülőktől is ezt a hagyományt kapják utra-valóul.

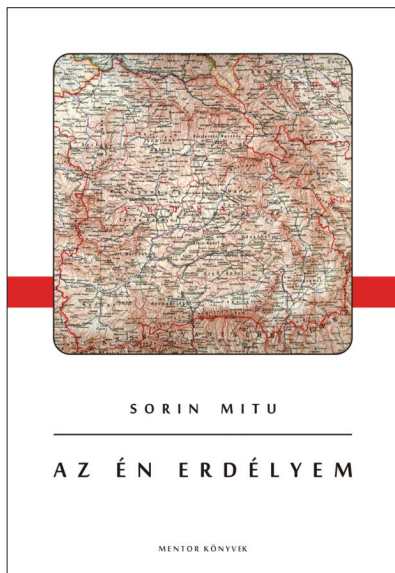
Ha egy mesekönyv egyszerű, az még önmagában nem jelent gondot. Sőt, az egyszerű még akár lehet zseniális is. Én azokat

a könyveket nem szeretem, amelyek nem csupán leegyszerűsítik, hanem lebutítják a világot. Ez gyakran valamilyen sulykolt tanulással is társul, ami átmenetileg, vagy felszínesen működhet ugyan, de valódi nevelő hatása nincs. Kikerülni ezeket nem lehet, mert ha otthon nem, akkor az óvodában, vagy az iskolában úgyis hallanak róla a gyerekek, de attól, hogy néhány ilyen olvasmány is bekerül az igazán jók közé, még nem dől össze a világ. A szülőknek és az íróknak az a dolguk, hogy minőségi alternatívát is mutassanak a gyerekeknek.

Egyszeri kísérlet a mostani, vagy már több meseötlet megfogalmazódott benned, akár már a jelenlegi történet írása közben is?

A Papírfül nem az első történetem és nem is az utolsó. Párhuzamosan élnek különböző világok a fejemben, de nem mindegyikből lesz leírt mese, pláne nem könyv. Én írok és fogok is írni, egyszerűen azért, mert boldoggá tesz, de hogy miből és mikor lesz könyv, az kizárólag az olvasókon múlik.

Sorin Mitu
Az én Erdélyem
Mentor Könyvek, 2018, 3990 Ft

Az én Erdélyem – ez a cím szubjektívnek és provokatívnek egyaránt nevezhető. Az előbbit magyarázni sem kell; az utóbbit pedig mindenki megértheti, aki Trianonra gondol, no meg arra, hogy a szerző *román*.

A kötet olvasója azonban hamar beláthatja, hogy Sorin Mitu nem valamiféle „elsőbbségi könyvet” írt, magyarázatra nem az a célja, hogy bizonyítsa, a románok foglalták el először Erdély földjét, következésképpen nekik van igazuk minden geopolitikai döntésben és demográfiai realitáson innen és túl. Az ő célja egyszerűen az, hogy cikkeken keresztül elmesélje, és történelmesként mesélje el, hogyan nőtt bele ebbe az Erdélybe, milyen mítoszokat és legendákat kapott a szüleitől és a nagyszüleitől – az alcím nem véletlenül az, hogy *Történetek, mentalitások, identitások*.

Ez a „történetek” a munka legszubjektívebb eleme, ugyanakkor a legmaibb történetírás, hiszen mára kétségtelen, hogy „objektív” történelem nincs, és ez éppen azokban a művekben a legnyilvánvalóbb, melyek hangosan hirdetik tárgyila-

Szubjektív tárgyilagosság

Demény Péter könyvajánlója

gosságukat. Az adatok, a tények mindig történetekbe ágyazva jelennek meg, feltétlenül kontextualizálni és értelmezni kell őket, és az értelmezés elválaszthatatlan az értelmezőtől.

Talán ennek a belátásnak is az eredménye, hogy Mitu elképesztő számú lábjegyzettel és vaskos szakirodalommal dolgozik: a szubjektivitást, főleg egy ilyen kényes téma esetében, az objektivitás abroncsában szeretné felmutatni. Azért írom így, és azért nem használom például a „köntösében” szót, mert nem képmutatásból teszi, amit tesz, nem „bújtatott propagandát” folytat, hanem valóban következetes történelmi munkát végez.

Ez a szakirodalom többnyelvű is, ami nyilván egyáltalán nem mellékes. Ma már nem lehet rangos intellektuális teljesítményt végezni egy nyelvbe zárva; és Erdély eleve olyan soknemzetiségű régió ma is, és főleg az volt a múltban, hogy mások mellett George Barițiu, I. Tóth Zoltán, Georg Weerth vagy Kőváry László munkái nélkül meg sem közelíthető, nemhogy értelmezhető lenne.

Az én Erdélyem hat nagy fejezetre oszlik. *Hogyan írunk történelmet? Vélemények, viták, módszerek; Erdélyi kérdőjelek: viták a nacionalizmusról, a történelemről és az identitásról; Erdély modernkori történelmének alaptételei: a haza, Európa, a forradalom, az ünnep; Mentalitások, magatartások, érzelmek: a szívvel írott történelem; Barátok és ellenségek Erdélyben: a románok, a magyarok és az egymásról alkotott kép; A világ Erdélyből. A nyugat, ahogyan az erdélyi románok látták.* Már a címekből kiderül, mennyi árnyalás, mennyi kérdésfelvetés rejlik mindegyik tömbben. Ez rokonszenves: mint a két küzdő nemzet legismertebb történésze esetében, a Lucian Boiaiban és a Romsics Ignáciban, itt is egy olyan tárgyilagosság dolgozik, amely kivételességében tiszteletet parancsoló. Ugyanakkor Mitu nem arra használja a problematizálást, hogy elbújjon mögötte: ha könyvét felütjük, nem a véleménytelenység irritáló ködébe hajtunk, hanem a mélyen megélt vélemény tiszta levegőjébe.

BORDÁS GYŐZŐ
A MI PORUNK

Bordás György
A mi porunk

Forum Könyvkiadó, 2018, 278 oldal, 2000 Ft

Recenzióm tárgya, egy vaskos kötet, majd háromszáz oldalas, kétszeresen is ajándék. Elsősorban az a szerzőnek, hiszen az Újvidéki Forum Könyvkiadó Intézet ezzel köszönti 70. születésnapján, ám meglepi vele minden olvasóját is, mert olyan tartalmakat ad a kezünkbe, amelyek értékes aranyrögök a délvidéki és az egyetemes magyar művelődéstörténetről való ismeretünk további bővítéséhez

Szerzőnk öt részre osztotta szövegeit. Az elsőben szépirodalmából, legfrissebb novelláiból ad ízelítőt. Nyolc elbeszélés sorakozik, amelyekben kevés a fikció, annál több a tény, a valóság. Bordás regényeiben is hasonlóképpen alkot, meseszövése teszi változatossá előadását és természetesen a nem szokványos történet. Valójában hétköznapi esemény lenne mind, de mássá teszi őket az alkotó. *A mozibonton* című novella a szülővárosban, Verbászon játszódik. A Nemzeti mozi megépítése a kiindulópont, amely intézmény Monarchia-szerte ismert lett külleme és programja miatt. Fordulatok jöttek, amelyet a nézőknek kellett elviselniük! Impériumváltásokkor, hiszen volt az is a Nagy Háború után éppen három, különösen alakult a műsorséma, mert beavatkoztak a hatalmat képviselő mozi életébe, s át is keresztelték Nacionalra. Ez örökös, megmaradt az államosítás után is.

Kétszeres ajándék

Balogh István könyvajánlója

A második ciklus a *Művészeti kapcsolatok*. Nyolc szövegből hét olyan közlés, amelynek szerzőnk maga is aktív részese, ám a nyolcadik, az *Egy síremlék majd száz éve* című, Medgyessy Ferenc (1881–1958) ismert magyar szobrászművész egyetlen vajdaságban föllelhető alkotásának szinte regényes történetét meséli el. A szobrászművész Pechán József verbászi festő- és fotóművész síremlékét ékesítő „kőből kibontott szobor”, amely a *Támaszkodó nő* címet viseli, ma is a verbászi temető kiemelkedő díszé.

Érdekes, fölöttébb izgalmas adalékokat találunk a következő ciklusban. A *Szerkesztői naplóból* főleg jegyzeteket tartalmaz, olyanokat, amelyeket a könyvszerkesztő Bordás György vethetett noteszlapra. Itt bukkanhatunk rá Széchenyi István Szerbiai utazására, Danilo Kiš József Attila és Radnóti Miklós szerb nyelvre való átfordításának néhány érdekességére, Zilahy Lajos vajdasági kapcsolataira, de vajdasági kortársakat is főlemleget a szerző.

A Requiem megemlékezések, nekrológok csöpp gyűjteménye a szerző tanáiról, barátairól, alkotótársairól. A főlemlegetettek valamennyien meghatározói voltak vagy a délvidéki irodalomnak, újságírásnak vagy az egyetemi oktatásnak. De itt találhatunk emléksorokat Göncz Árpád, Juhász Ferenc és Kántor Lajos tiszteletére is.

Az Appendix, mint utóhang, önvallomás. Az első írásban szerzőnk a Forum Könyvkiadó Intézet igazgatói-főszerkesztői meg nem valósult munkatervét tartalmazza, amelyet nem teljesíthetett, mert átigazolt a Magyar Szó igazgatói székébe. Újvidékiek lenni a következő szöveg címe. Azt hihetnők, Bordás léleklében verbászi maradt, de lokálpatriotizmusa átigazolt Neoplantába. Ám ez nem véletlen, Verbász már évtizedek óta nem az, ami valaha volt. Egynyelvű település lesz lassan, a németeknek már szinte nyoma sincs, magyar szót is alig hallanai.

Végül egy interjúval zár a kötet, Danyi Magdolna (1950–2012) vajdasági költő, egyetemi tanár, az új Symposium volt főszerkesztője beszélgetett Bordás Györgyvel, 2012 januárjában. *Az irodalomnak hitelesítő szerepe van* címet kapta a szöveg. Irodalmárok, képzőművészek, művelődéstörténészek, színházak mindennemű varázslói, szerkesztők, politikusok, segítők és kerékkötők valahányan ott sorjáznak a válaszokban.

Minden délvidéki és délvidékről érdeklődőknek tiszta szívvel ajánlom e könyvet, amely *A mi porunk* címet viseli, s jelöli azokat a porszemeket, amelyek lábballinkra tapadtak, míg megkíséreltünk átgyalogolni, néha botorkálni életünk egyetlen ösvényén.

FOTÓ: VIGH LEVENTE

Oly sokáig voltunk lenn

Juhász Tamással beszélget Sultz Sándor

Juhász Tibor 1992-ben született Salgótarjában, Bezerédj-díjas költő, író, szerkesztő. A Debreceni Egyetem hallgatója. A KULter.hu szépirodalmi rovatának szerkesztője, a KULTerdő rendezvénysorozat főszervezője. 2015-ben jelent meg első verseskötete *Ez nem az a környék* címmel. Második könyve, a *Salgó blues* tizennégy tematikájában és emblemikus szereplőiben egybefüggő novellák füzére, amit a Scolar Kiadó ad ki az idei Ünnepi Könyvhétre.

Miért a blues illik ezekhez a szövegekhez?

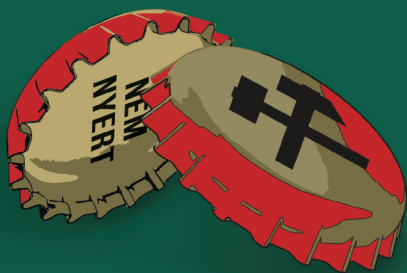
Eredetileg nem irodalmárnak, hanem zenésznek készültem, a blues szeretete a mai napig meghatározó a számomra. Ma már csak elkötelezett hallgatója vagyok a műfajnak, de természetesen nem az iránta való rajongásom miatt döntöttem úgy, hogy második kötetem címében is utalok rá. Részben, ahogyan a bluesgitárosok és -énekesek, egyszerűen csak a konkrét helymegnevezés céljával választottam ezt a címet: a Salgó blues egy olyan könyv, amit Salgótarjában történt eseményekről, itteni történetekről írtam. Másrészt azért éltem ezzel a műfajmegjelölő gesztussal, mert a lokalizáláson túl az általam ábrázolt sorsok szűkebb

(Acélgyári út) és tágabb (Salgótarján) környezetükhöz való odaláncoltságát is hangsúlyozni akartam. A kötet tere/tere speciális, nem mindennapi múlttal rendelkező városrészt alkotnak, és bár az ország (és Salgótarján) más területei is mutatnak hasonló jelenségeket, minden városnak megvan a saját története és az azzal összefüggő legendái – a *Salgó blues* cím tehát egyedi, azt jelzi, hogy én azokról a sajátosságokról írtam, amik, úgy vélem, csakis erre a helyre vonatkozathatóak.

Ha már blues, ide kívánczik a Hobo Blues Band egyik klasszikus nótája és refrénje: „Oly sokáig voltunk lenn, nem is tudjuk milyen fenn.” Csakugyan olyan ott lent, ahogy Ön hírt ad róla?

Ha valaki valamilyen furcsa oknál fogva a salgótarjáni munkásokolóniák történetéről akar írni egy szemináriumi dolgozatot, alighanem rosszul dönt, ha az én könyvem alapján szeretne jó érdemjegyet szerezni. Nagyon sok szakirodalmat használtam az írás során, de volt szerencsém megtapasztalni azt, ahogyan a várostörténet bizonyos elemi önálló életre keltek, és kijelölték saját helyüket az íródó korpuszban. Így tehát csak részben voltam hű a történelemhez, valamint a jelen állapotokhoz. Azonban a napról napra tengődő életet, az egzisztenciák süllyedő állandóságát, valamint az ehhez a létállapothoz kapcsolódó problémákat és pénzszerzési, túlélési stratégiákat igyekeztem a legjobb tudomásom szerint megmutatni. Magam is a város lakója voltam, a karaktereimet létező személyekről mintáztam, illetve belőlük gyúrtam össze. Szerzőként természetesen nem tudom és nem is posztom megítélni a vállalkozásom sikerességét, mindenesetre bízom benne, hogy a híradás magamra vállalt feladatának eleget tudtam tenni.

JUHÁSZ TIBOR SALGÓ BLUES

scolar
live

Salgótarján – Magyar Velence. Tényleg voltak szép idők, amikor Nógrád megye székhelye virágzó ipar- és bányászváros volt, jelentőségében Miskolccal vetekedett? És nem arról volt híres, hogy a sárban úszik, és bármikor eltűnhet a föld színéről egy nagyobb földrengés miatt?

Mielőtt Salgótarján virágzó ipar- és bányavárossá vált, az állapota korántsem volt bizalomgerjesztő. Dr. Förster Kálmán, a város első polgármestere idéz a naplójában egy a *Munka* című lapban, 1925-ben megjelent szellemes hangvételi írást, melynek szerzője a közutak állapotán mérve a városvezetés rátermettségét viccesen jegyzi meg (az idézetből csak egy mondatot citálnék ide): „Egyesek, úgy vélik a dolgot megoldhatónak, ha a város forgalmasabb pontjain közlekedést szerveznénk.” A háromszoros polgármesteri ciklust betöltő dr. Förster Kálmán tevékenységének köszönhetően a megyeszékhelyi

ranghoz megjelenésében is felnőtt a város, de mai arculatát 1956 véres eseményei után nyeri el. Emlékezetpolitikailag is érdekes a sortűz színhelyének és magának a városközpontnak az átépítése: a felismerhetetlenségig megváltoztatott környezettel mintha az eseményeket akarták volna meg nem történné tenni (igaz, már korábban is készültek tervek, de Sztálin halála után a várakozás időszaka következett, gondolom, senki sem tudta, milyen megoldások lesznek az ideológiailag meghatározott építészetben). Az Acélglyári út elején álló házakat, az úgynevezett kolduspalotákat egyébként pár éve felújították, az Acélglyári út lakhatatlanná vált munkáslakásait időről időre szanálják, de rengeteg hajdanán jelentős épület áll üresen (például a Karacs szálló). A fiatalok elmennek innen, és lassan a szüleik is, hiszen alig van munkahely. A város már csak azért él, mert vannak, akik emlékeznek fénykorára. Így éltetik. És ők még tudnak azokról a legendákról is, amiket Ön most a kérdésében említett, és amiket én felhasználtam a könyvemben. Egymásra írodik tehát a múlt és a jelen, a fiatalabb generációk számára sajnos már csak az utóbbi adódik, mindenesetre én igyekeztem meglátni és láttatni az öregek által ismert várost.

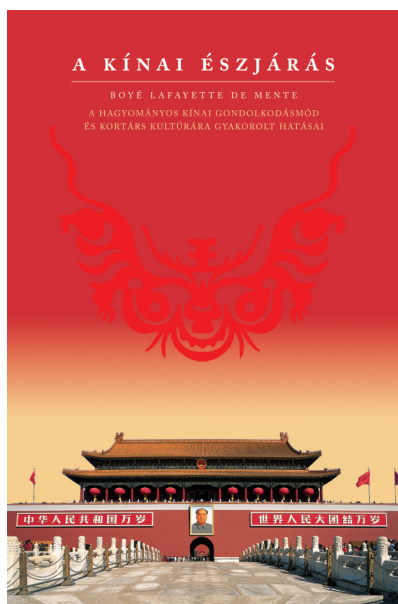
A diktafon használatát többször említi. Ezek az írások valóban interjúk alapján készültek?

21 éves koromig Nógrád megyében éltem, a családom három generációra visszamenőleg idevalósi, tehát a rokoni kapcsolatoknak köszönhetően első kézből szerezhettem információkat a város múltjáról. Másrészt a Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakközépiskola diákja voltam, az

intézmény pedig a kolónián, közvetlenül a gyár szomszédságában áll (az iskoláról is akartam írni a kötetben, de akárhogy is próbálkoztam, nem sikerült, körülbelül a negyedik elkészült szöveg után önállósodott a könyv). Diákként négy éven át mindennap végiggyalogoltam az Acélglyári úton, reggel és délután, kapcsolatba kerültem az ott élőkkel, beszélgettem velük. Ekkor persze még tervben sem volt a *Salgó blues*, viszont ebben az időszakban szereztem meg azokat a tapasztalatokat, amik biztonságot nyújtó alapot jelentettek az alkotómunka során. Egyébként igen, több rögzített és rögzítetlen beszélgetést használtam fel. Származásom miatt nem kellett beilleszkednem, a diktafon keltette idegenséget pedig a személyes ismeretségek miatt könnyű volt leküzdeni.

Szociográfia és elkötelezettség: hogy érzi, bizsereg még pár ilyen ciklus az ujjbegyében?

A verseskötetem megjelenése után, amit szintén a városról írtam, az elszakadásra törekedtem, arra, hogy identitásomat ne a származásom, hanem újabb ismerőseim, a körülöttem élő emberek határozzák meg. Ez egy bonyolult és hosszú folyamat volt, ami furcsa módon arra ösztönzött, hogy jobban megismerjem szülővárosom történelmét. A távolodás csak félig sikerült, mindenesetre világhosszá vált a számomra, hogy ki vagyok, mi a fontos nekem és mit is akarok csinálni. Mindennek meglepően pontos találata az a két szó, amit a kérdésében használ: szociográfia és elkötelezettség. De ahelyett, hogy jelenlegi munkáimról bármit is elárulnék, inkább próbálom elengedni és az olvasók rendelkezésére bocsátani a *Salgó blues*-t.

Boyé Lafayette De Mente
A kínai észjárás
Pallas Athéné Könyvkiadó, 2018, 1999 Ft

Megragadó könyv, kétféle olvasatra is: mindenkihez szóló ismertető e különleges ország kultúrájának sajátos vonásairól, gyökereiről, fejlődéséről és jelenéről; s némi gyakorlati tájékoztató az odalátogatóknak, turistáknak ill. üzletembereknek. Válogatott vonásokkal 'dióhéjban' kapunk egy kisenciklopédiával felérő áttekintést, s még az odalátogatótól elvárt viselkedést segítő tanácsokat is.

Hacsak valami nagyon váratlan nem történik, hamarosan Kína lehet a világ szuperhatalma. Már ott a globális árutermelés igen jelentős hányada, tőkeexportjával pedig, viszonylag csendesesen, rendkívül erős pozíciókat épített ki a világban, s komoly befolyást szerzett számos országban. Amerikai geopolitika szakértők immáron azt keresik, hogyan őrizheti meg az USA az elsőbbségét Kínával szemben a világban.

Ehhez az országhoz ad sokoldalú betekintést, megértési segédletet és 'használati útmutatót' az elismert Ázsia-kutató. „A könyv igyekszik rámutatni Kína hagyományos értékrendjében és viselkedéskultúrájában

Konfuciánus tradíció

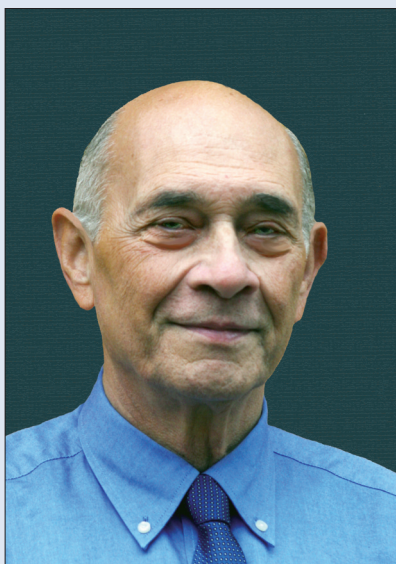
Osman Péter könyvajánlója

felfedezhető azon főbb vonásokra, amelyek továbbra is fontos szerepet játszanak a kínaiak üzleti és társadalmi kapcsolataiban, valamint megpróbálja azonosítani a kínai kultúra néhány kulcsfontosságú területét, ahol a piacgazdaságra való áttérés, valamint az amerikai és általában a nyugati kultúra más elemeinek nyomán jelentős változások mentek végbe.” (Idézetek a könyvből – OP) Megmutatja, ügyes menedzseléssel hogyan ötvöződik roppant hatékony hajtóerővé a konfuciánus, rendszerorientált tradíció, és a nyitott, találékony, önérdék-orientált rugalmasság, hogyan zúdul rájuk a nyugati kultúra befolyása, s milyenné teszi mindez a kínaiakat.

Meghatározó – erről a könyv is sokat elmond –, hogy az ország több-ezer éves kultúrája oly erős, hogy még a kulturális forradalomnak nevezett mélyreható rombolást is túlélte, és nagyban meghatározza Kína mai szellemi s hierarchikus alapjait, és magatartási normáit. Ebben a kultúrában már évezrede mindenki számára nyitott versenyvizsgákon válogatták ki a császárság

tisztviselőit, másrészt viszont „Noha a gazdasági erő és a vagyon napjainkban garantálja a társadalmi elit soraiba való felemelkedést az alsóbb osztályokból vagy a középosztályból indult vállalkozók számára is, a kínaiak túlnyomó többsége még mindig olyan társadalomban él, melynek szerkezetét az osztályhovatartozás és a különféle rangok határozzák meg.”

Újabb, építő forradalom: Mao utódainak korszakalkotó innovációja, hogy a Párt töretlen – bár átalakult – hatalmát a kapitalista piacgazdaság /ős/robbanásszerű kifejlődésével kombinálták. Ez, De Mante szavával, „egy második kulturális forradalmat eredményezett Kínában: ezúttal olyan újabb forradalmat, amit a kormány támogatott és ösztönzött, ám sikere mégis elsősorban az emberek összeadódó egyéni teljesítményének volt köszönhető.” Amint ő is kiemeli, ehhez a sorsdöntő pálya- és rendszerváltáshoz „a kellő intelligencia és szaktudás mindig is rendelkezésre állt, csak le volt láncolva” – ami nyilvánvalóan nagyrészt az évezredek kultúra hozadéka.

Tízéves az Atlantic

Bokor Pál kiadóvezetővel Iván Katalin beszélget

Csupán tizedik éve van jelen a könyvpiacra az Atlantic Press Könyvkiadó, de néhány éve már az Ünnepi Könyvhétnek is egyik észrevehető, vagy már jellegzetesnek is mondható szereplője.

Az Alexandra terjesztői hálózat csődje sok kis kiadót hozott kilátástalan helyzetbe. Az Atlantic Press Kiadó, legalábbis látszólag, jól bírja a könyvpiaci megrázkódtatásokat, ha úgy tetszik, prosperál. Mitől, hogyan?

Mitől? Nos, minden olyan könyvet kiadunk, ami megüt egy bizonyos szakmai színvonalat, ha a téma amúgy eladhatónak tűnik. Így aztán a népszerű fantasy, a romantikus regény, a krimi és más szórakoztató műfajok és a szerkesztőink által irodalmi vagy tudományos értéknek ítélt művek is megférnek egymással kínálatunkban. Emellett van szívügyünk is: talán az én hivatásbeli gyökereim miatt is, ez az ismeretterjesztés, azon belül is elsősorban a külpolitika.

Tudna példákat mondani az előbbire és az utóbbira?

Ami az ambíciókat illeti, büszkék vagyunk például arra, hogy húsz év kiadói élet után mi adtuk ki Daniel

Jonah Goldhagen *Hitler buzdó hóhérai* című könyvét, mely teljesen új megvilágításba helyezi Hitler személyét és a Második Világháború egészét. Vagy hogy ugorjunk előre napjainkig, miadtuk ki az első könyvet a szíriai polgárháború háttéréről is, mely messze túlmutat a napi sajtó belekapásain, túlkapásain, félinformációin. Hasonló okokból merem kiemelni egyetlenként a magyar könyvpiacra a *Boko Haram* című könyvünket, mely Afrika legnagyobb és legnépesebb, és napjainkban legfontosabb országának végtelenül zűrös hétköznapjaiba ad betekintést.

Igenám, de a külpolitika iránti érdeklődés ma nálunk elég lanyha. Sokkal felkapottabbak a hazai témák. Ezekhez milyen a viszonya a kiadónak?

A közelmúltban nálunk jelent meg Orbán Gábornak, a Viszki rabló tettestársának meglepően tehetséges és a Viszki jelenség megértéséhez feltétlenül szükséges emlékirata. Fontos újdonságnak ígérkezik hazai témában Cserhalmi Dániel most megjelenő kötete, a *Csengőfrász* is. Ez a könyv regényformában dolgozza fel azt, ami a Rákosi féle államvédelmi

hatóság kínzókamráiban történt. A kép teljesen hitelesnek tűnik, talán mert a szerző négy évig gyűjtötte az anyagot ehhez a valóságregényhez.

A piacon mégis az ennél könnyebb műfajoknak van nagyobb keletje, ha nem tévedek.

Nem téved, de ezekben is igyekszünk lépést tartani a nagyobb kiadókkal. Van egy ma már országos hírű, nagyon tehetséges és nagyon szorgalmas szakácsművésznőnk Rupáner-Gallé Margó személyében. Van egy női regény pályázatunk folyamatban, melyre már közel háromszáz (igen, 300!) regényíró jelentkezett. Orczy Emma bárónő *A Vörös Pimpernel* című remekművével az Ünnepi Könyvhéten elindítjuk a Női remekírók sorozatot. Két további kifejezetten szórakoztató kötetünk is ott lesz a 138-as számú könyvheti pavilonunkban: Iván Katalin *Kurióriumok Könyve* című kötete 500 érdekességet tartalmaz az ország legnagyobb ilyen jellegű gyűjteményéből, Dézsi Desirée *Így szeress* című kötete pedig hatvan alatt akár létszükségletnek is mondható párkapcsolati tanácsokkal szolgál egy nagyon széles olvasóréteget...

Kántor Lajos–Láng Gusztáv–Dávid Gyula
Száz év kaland
Bookart, 2018, 806 oldal, 7190 Ft

Erdélyi magyar kritikus kötetét méltatva tett szóvá Láng Gusztáv egy, az irodalomismeret terén észlelt „működési zavart”, mondván, hogy ha a mai magyar(országi) kritika és irodalomtörténet-írás tudomást is vesz a határon kívüli irodalmi jelenségekről, e jelenségek „helyi” értelmezéséről már csak ritkán. Tekintettel a felvetett gondolat súlyára, a továbbiakban szó szerint idézném Láng ezzel kapcsolatos álláspontját: „Pedig kánonképző tevékenysége során a 'határon kívüli' kritikust is az összmagyar irodalom 'értelmezőközösségének' egyenrangú tagjaként kellene elfogadnia, különös tekintettel annak a 'helyi horizontnak' a képviselőit, mely az összmagyar irodalmi elvárások tagoltabbá tételében játszhatna el nem hanyagolható szerepet.”

Ki más mutathatott volna rá erre az anomáliára, ha nem Láng Gusztáv, aki 1984 óta ugyan az anyaországban él, viszont magyar nemzeti kisebbségi tapasztalatai okán és alapján igen érzékeny bármiféle megkülönböztetésre. Alátámasztandó az általa szóvá tett „rendellenességet”, a Szegedy-Maszák Mihály főszerkesztette háromkötetes irodalomtörténetre hivatkoznék ezúttal (*A magyar irodalom története*. Budapest, 2007), amelynek harmadik kötete 1920-tól napjainkig terjedően tárgyalja a magyar irodalmat, de Kányádi Sándor, Szilágyi Domokos költészete egyetlen sort sem kapott benne, sőt a Dsida Jenő nevét még a névmutatóban sem találja, míg például Rejtő Jenő munkáinak kilenc oldalt (!) „szenteltek”.

Az új Kántor-Láng

Borcsa János könyvajánlója

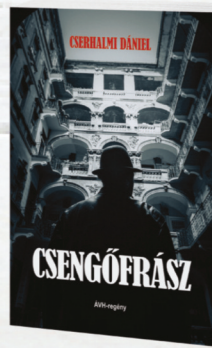
Ami viszont tagadhatatlan, hogy a második világháború utáni romániai magyar irodalomban végbement számottevő értékrendváltozást a Láng Gusztáv és Kántor Lajos alkotta kétszemélyes „intézmény” munkája tette nyilvánvalóvá, az első igazi változást, minthogy belső erővonalakot, fejlődési irányokat vettek tekintetbe a szerzők, ellentétben azzal, ami korábban, a szocreal kánon felállításakor történt, amely ugye egy dogmatikus irodalompolitika nyomására alakult ki irodalmunkban. A *Kántor-Láng*nak emlegetett rendszeres irodalomtörténet (*Romániai magyar irodalom 1945–1970*, illetve *Romániai magyar irodalom 1944–1970*) 1971-ben, második, javított kiadása pedig 1973-ban jelent meg a Kriterion Könyvkiadó gondozásában, s ennek a munkának köszönhetően jutott érvényre az a kánon, amelyhez mai irodalmi tájékozódásunkban is igazodhatunk, ami az Erdélyben születő írásművészetet illeti.

Kántor és Láng „szerzői társulásának” újabb figyelmet érdemlő dokumentuma *Száz év kaland* címmel nemrég jelent meg a csíkszeredai Bookart Kiadónál. (Igaz, magának a kiadói eseménynek Kántor Lajos már nem örülhet mint szerzőtárs, közel egy évvel ezelőtt hunyt el a jeles kolozsvári írástudó...) Az új munka tárgyát, műfaját és jellegét illetően az alcím igazít el (*Erdély magyar irodalmáról*), s valóban a két szerző saját régi és új irodalmi tanulmányaiból, esszéiből, jegyzeteiből, a publicisztikai és irodalomtörténeti

szempontokat „elegyítő” írásaiból összeállított kötet, vagyis az új *Kántor-Láng* a kisebbségbe került erdélyi magyarság száz évéről (1918–2018) kíván egy sajátos képet nyújtani. Persze nem olyat, amely a sajátjukhoz, az egykori rendszerező munkájukhoz vagy Pomogáts Béla legújabb, hat részre tagolt, háromkötetes irodalomtörténetéhez mérhető (Pomogáts Béla: *Magyar irodalom Erdélyben*. Csíkszereda, 2008–2010), viszont kihívó könyv ez is, akárcsak előző könyvük. Határozottságot érezek a súlypontok kijelölésében, egyes alkotók, tendenciák és jelenségek kiemelésében vagy éppen elhallgatásában. A két háború közötti időszakból Dsida Jenő kapta a legnagyobb teret és fontosságot, a háború utáni periódusból pedig Páskándi Géza, viszont akinek a szépirói munkásságán „átsiklottak”, az Molter Károly, Horváth István, az új korszakból pedig Fekete Vince...

Hogy mi is várható el rendszeres irodalomtörténeti munka szerzőjétől, ezt Kántor Lajos fogalmazta meg Pomogáts irodalomtörténeti vállalkozását méltatva, s abból indult ki, hogy ilyen esetben szükségszerű a foglalkozás és hivatás összekapcsolódása. Az új *Kántor-Lángot* ajánlva fontosnak tartom hangsúlyozni – ha munkájuk nem is a hagyományos irodalomtörténet műfajába illeszthető –, hogy mindkét szerző esetében ez a fajta összekapcsolódás létező valóság, munkásságuk alfája és ómegája.

Az Atlantic Press Kiadó legújabb könyvei

Cserehalmi Dániel: Csengőfrász-
ÁVH regény

Mi történt az ÁVH pincéiben és Péter Gábor irodájában 1950. februárban?

3490 Ft

Iván Katalin: Kuriózumok Könyve

500 érdekesség a Fűles rovatvezetőjének exkluzív gyűjteményéből

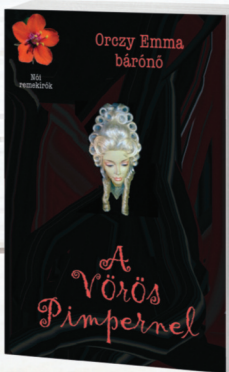
2690 Ft

Dézsi Desirée: Így szeress ...
hogy soha ne múljon el

Minden, amit a párkapcsolat múlandóságáról és csakazértis tartóssá tételéről tudni érdemes

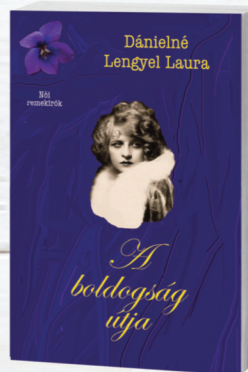
2690 Ft

Orczy Emma bárónő:
A Vörös Pimpernel

A világsikerű kalandregény a francia forradalom ismeretlen arcát mutatja. Női remekírók sorozat

2990 Ft

Dánielné Lengyel Laura:
A boldogság útja

Ki lesz a győztes a híres primadonna és a vidéki unokahúg szerelmi párbajában? Női remekírók sorozat

2990 Ft

ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

- Országgházi Séták
- Nemzet Főtere Füzetek

További kiadványainkat keresse a www.orszaghazkiado.hu weboldalon és a nagyobb könyvesboltokban.

TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁR

- A magyar országgyűlések története
- Tudományos konferenciák az Országgházban
- Konferenciák az Országgyűlési Múzeumban
- Az országgyűlés emlékei
- Nemzet Főtere Könyvek

KÉZIKÖNYVTÁR

